

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nehrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:

Enostolpna petilina vrata mali oglasi po Din 1'50 in Din 2'—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2'50, veliki po Din 3'— in 4'—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštulna plačana v gotovini.

Najnovejši načrt zakona o osnovnih šolah.

Pred nekaj dnevi je v zagrebškem listu »Der Morgen« izrazil neimenovan pedagog in prijatelj mladine mnenja, da je z ozirom na skrajno skromne razmere v našem osnovnem šolstvu neodložljiva zahteva vseh, ki se zanimajo za duševni razvoj našega visoko nadarjenega naroda, da se čimprej ustvari državni šolski zakon. Med tem je po časopisnih vesteh predložil prosvetni minister narodni skupščini načrt novega zakona za osnovne šole, katerega je sestavil Prosvetni svet v Beogradu. Slovensko javnost bi o njem ne vedela prav ničesar, ako bi njegovega besedila ne prinesla, predno je bil predložen narodni skupščini, beograjska »Reč« (št. 337), ki vendar ni službeno glasilo ministra prosvete. Oni maloštevilni zaupniki gospoda prosvetnega ministra, ki so se sestali pred nedavnim časom v Učiteljski tiskarni, da premotro novi učni načrt, niso smatrali za potrebno, da obveste kot slovenski učitelji o glavnih točkah novega zakona slovenske starše, ki imajo vendar v prvi vrsti pravico, da izvedo, kakšen pouk in vzgojo hoče nakloniti njihovi deci gospod Pribičević.

Tudi se niso v tej tako važni in za bodočnost tako važni zadevi zaslili naši prvovrstni pedagoški veščaki in strokovnjaki na šolsko-upravnem polju, ki bi s svojim svetom preprečili marsikatero v načrtu nameravano določilo, ki bi se dalo na korist načrtu in na čast gospodov članov Prosvetnega sveta nadomestiti z boljšim ali sploh opustiti.

Načrt novega ljudskošolskega zakona je od prvega poizkusa, katerega je izdelal l. 1919 takratni Prosvetni odbor, že tretji ponesrečeni poizkus, s katerim stopa naše prosvetno ministrstvo pred javnost in drugi, s katerim si drzne pred narodno skupščino. V bistvu so si vsi ti poizkusi popolnoma enaki, najnovejši projekt pa se odlikuje po tem, da je pod silo protestov in dokazil, ki so se usipali na predzadnji predloženi načrt, prevzel nekaj manj pomembnih nasvetov in z besedilom prejšnjih poizkusov in starega srbskega ljudskošolskega zakona zveržil novi načrt, s katerim si naša naučna uprava ni postavila najčistnejšega spomenika na polju šolske zakonodaje.

Po členu 19. naše ustave naj sloni pouk na eni in isti osnovi, priličujevaje se okolju, kateremu je namenjen. V tem določilu je zamišljen po našem mnenju državni okvirni zakon, v čigar širokem okviru naj bi se gibal razvoj osnovne šole v posameznih pokrajinah, po pokrajinskih potrebah in tudi po svetovnem naziranju prebivalcev. Predloženi načrt pa določeno izjavlja, da je pouk vsaj v prvih štirih razredih enoličen in da je naloga osnovne šole vzgajati mladino v duhu nacionalnega in državnega edinstva in verske strpljivosti ter širiti na tej podlagi prosveto in ustvarjati temelj za moralno in praktično življenje in izpopolnjevanje. Predno zavzamemo svoje stališče napram temu načelnemu določilu, se nam zdi potrebno, da pokličemo v spomin svojim čitateljem referat o narodnosti in državni zavesti na zadnjem katoliškem shodu, v katerem poziva referent učiteljstvo, da vzgaja mladi naraščaj za dobre državljane, ki se zavedajo svojih državljanskih svoboščin in pravic, lepote državljanstva, pa tudi svetosti državljanskih dolžnosti in žrtv. To omenjamo, da se ne bode trdilo, da odklanjamo državljanstvo vzgojo. Nasprotno, mi hočemo in zahtevamo državljanstvo vzgojo naše mladeži v šoli, mi hočemo in zahtevamo, da se v šoli pri pouku in v vzgoji vzbuja in srei naših učencev prava in nesebična ljubezen in spoštovanje do države kot naše skupne domovine. In ravno radi tega nam ne zadošča omenjeno načelno določilo o vzgoji v verski strpljivosti, ki je zgolj negativno, ampak hočemo, da se naša deca vzgaja kakor se je vzgajala skozi stoletja tudi odslej pozitivno v versko pravem duhu, po določenih načelih naše vere, na katerih edino more sloneti trajna in požrtvovalna ljubezen do naroda in domovine. Trdimo, da edino na versko pravni načelih naše vere, ki nas uči pokorščine do države. Da! Ta imajo sankcije večnosti in so ostala neizpremenjena od početka do današnjega dne, dočim je nastalo in propadalo v teku časa brez števila etičkih sistemov.

Na isti podlagi zahtevamo tudi vso moralno vzgojo naše mladine in njeno pripravo na praktično življenje in odklanjamo vsako drugo,

ki ne temelji na teh načelih, ker ogroža vso srečo naše mladine in našega naroda.

V osnovni šoli se bodo vzgajali naši slovenski otroci in razumljivo je samoočebni, da hočejo stariši imeti svoje pravice pri šolski upravi. O teh novi načrt ljudskošolskega zakona ne omenja prav nobene, dasi krajnim šolskim odborom in oblastnim skupščinam skrbno zabija dve dolgi vrsti dolžnosti. Upamo, da se nam ne bo šlo v zlo, če poudarimo, da je bilo doslej v tem oziru boljše. Zastopniki starišev so v krajnih in okrajnih šol. svetih zastopali zahteve starišev in naše slovenske šole, kar je bilo le na korist šoli, in prav radi tega je zlasti po deželi naše ljudstvo nosilo potrebne šolske davščine drage volje, ker so mu ostale ohranjene stare pravice pri šolski upravi. Odslej ne bo več tako. Novi načrt o osnovnih šolah je zasnovan na strogo centralistično-birokratski podlagi, tako da zastopniki davkoplačevalcev ne bodo imeli možnosti uspešno uveljaviti svojih zahtev in predlogov glede ustroja šole. Iz tega vidika so tudi primerno sestavljeni krajevni šolski odbori, ki so stopili na mesto krajnih šolskih svetov in oblastni šolski odbori, popolnoma brezpomembni nadomestek nekdanjih deželnih šolskih svetov, in okrnjen je obeh delotvornih tako, da je njihova edina važna naloga priskrbeli in skleniti vsa sredstva za vzdrževanje šole, ki bodo tvorila občutno breme, ki se bode navajalo na že itak preobremenjena ramena naših davkoplačevalcev.

In ta bremena ne bodo neznatna. Poleg državnega davca, predvidenega vsako leto v državnem proračunu za prosvetno ministrstvo — v letu 1924-25 ga je bilo okroglo 580 Din za celo državo —, bo moral naš davkoplačevalec plačevati šolske davščine, kakor jih bo sklenil krajni šol. odbor za vzdrževanje šole (šolske potrebščine, poprave na šol. poslopju itd.), dalje davščine, kakor jih bo sklenil oblastni šol. odbor pod najrazličnejšimi naslovi, skrbeti bo moral po določilih tega zakonskega načrta za potrebno kurivo ne le za šolske prostore, ampak tudi za kurivo (20 kub. metrov drv) za vsako učno moč na šoli in brezplačno udobno stanovanje za šol. voditelja in vse učne moči na šoli. In to, kar smo našli, ni še vse. Za to pa naši davkoplačevalci ne bodo imeli nobene druge pravice, kakor plačevati in molčati. Jaso je, da bo zanimanje staršev za šolo začelo pojemati in nastala iz že itak napetega razmerja neka mržnja proti učiteljstvu, v katerem bo videlo ljudstvo na deželi edinega neomejenega gospodarja šole. To pa ne bo niti učiteljstvu niti šoli na korist, marveč na škodo.

Tak je tedaj naš najnovejši načrt zakona o osnovnih šolah, s katerim stopa gospod Pribičević pred narodno skupščino. Vrline njegovih nismo našli, ker jih ni, omenili smo samo nekaj njegovih glavnih napak v nadi, da se bodo dale še o pravem času popraviti, ali pa da izgine tudi ta načrt v arhivih narodne skupščine in napravi prostor drugemu boljšemu, ki ga bodo zamislili in ustvarili pravi strokovnjaki iz cele države, ki bodo imeli poleg globokega strokovnjega znanja razumevanje in čuteče srce za to, česar si želi ljudstvo od šole za svojo deco.

Italijansko-jugoslovanska konferenca v Pulju.

Pulj, 26. maja. (Izv.) Včeraj ob pol 1. pop. je na parniku »Eneo« dospela v Pulj jugoslovanska delegacija za konferenco, ki ima nalogo, da reši vsa vprašanja, tičejoča se gospodarskih interesov pokrajin, okrajev in občin, katerih teritorialne meje so se povodom razmejitve temeljem rapalske pogodbe izpremenile. Delegacijo so pozdravili zastopniki italijanskih oblasti. Delegati so se nastanili v hotelu Centrale. Ob 6. zvečer se je sešla konferenca na prvo sejo, kjer so se izvršile običajne formalnosti. Italijo so zastopali sen. Chersich, vit. Farina, prof. Draghicchio, vit. Lanza, vit. Stefe in vit. Bollis, Jugoslavijo pa dr. Laginja, dr. Trinafšić, don Andrejčić, dr. Zucco, dr. Antončić in dr. Jelušić. Na pozdravnih besedah sen. Chersicha se je zahvalil dr. Laginja in izrazil prepričanje, da bo potekalo delo konference v popolnem sporazumu. Za predsednika konference je bil na predlog dr. Laginje izvoljen sen. Chersich. Nato so določili delovni program. Danes dopoldne je konferenca začela z rednim delom.

Pašić v nasprotju s krono.

AKCIJA ZA SPORAZUM SE NADALJUJE. — DVE ZNAČILNI AVDIENCI PRI KRALJU. VPRAŠANJE PAŠIČEVEGA NASLEDNIKA.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Položaj je po Pašićevem govoru in po dogodkih, ki so mu sledili, postal jasen. Ze včeraj smo dejali, da je treba pri ocenjevanju tega Pašićevega neprichakovanega odpornega nastopa imeti pred očmi predvsem to dejstvo, da se je drugi ustavni faktor živahno zavzel za ustvarjenje nove kombinacije in da pomeni Pašičev nastop spor med njim in drugim ustavnim faktorjem. Isto ugotavlja današnja, dvorskim krogom zelo blizu stoječa »Politika«, ki označuje ta položaj tako-le:

»Kakor se glasijo informacije ljudi, poučenih o tipičnih političnih vprašanjih, se je kraj večkrat in ob raznih prilikah v zadnjem času izjavil za sporazum. P. Radić je večkrat šel na dvor, kjer mu je kralj, zdi se, isto rek. Vendar Pašić sedaj zavlačuje to vprašanje in odlašja sporazum. Da li je to spor med kraljem in g. Pašićem? Kako je? Zakaj g. Pašić ne izvaja konsekvenc? Ako nasprotno tudi g. Pašić želi sporazum, zakaj ga odlagamo?«

Tako je sedaj ta stvar. Hurosko veselje in zmagovalstvo samostojnih demokratov stoji na šibkih nogah. Ta »zmaga« jih bo popolnoma odtujila tudi od onih krogov, za katere vedno trde, da stoje na njihovi strani. Neglede na Pašičev nastop in na vpitje samostojnih demokratov pa se akcija za vslop radićevcev v vlado nadaljuje na odlični in očitni način. Opoldne po končani skupščinski seji sta bila klicana v dvor skupščinski predsednik Marko Trifković in predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković. Kralj je oba radikalna prvaka pridržal na kosilu. V dvoru sta ostala do 3. ure popoldne. O značaju te avdijske so si edini vsi politični krogi. Po njih mišljenju pomeni začetek razpleta krize, ki se sicer formalno še ni začela, je pa z Pašićevim odklonilnim stališčem stopila v šladij, ko je treba misliti že na to, kdo bo prevzemal Pašičevo dedščino in poiskati primernega naslednika, če bi se Pašić v odločilnem trenutku ne premislil in na ljubo oblasti samega sebe ne demantiral. Ta kombinacija se je danes največ vzdrževala glede na ti dve avdijski. Kar se Pašića samega tiče, se naglašja, da je že večkrat v svojem življenju na sličan način prakticiral, vendar je veliko vprašanje, če se mu bo to tudi sedaj posrečilo. Razplet položaja gre trenutno mimo njega in krona se na predlog

skupščinskega predsednika informira o razpoloženju radikalnega kluba od klubskega predsednika, ne pa od predsednika vlade. Jaso je, da stvarno razpoloženje kluba ni identično s Pašićevim razpoloženjem. Zato je prva Živkovičeva avdijska še bolj značilna.

Kakor rečeno so nekateri krogi mnenja, da postaja vprašanje Pašičevega naslednika aktualno. V prvi vrsti se ponovno imenujeta oba prvaka, ki sta bila sprejeta v to pomembno avdijsko. Marko Trifković je lani igral mandatarja radikalnega kluba, ko je šlo za ustvarjenje parlamentarne kombinacije, ki naj bi pripravila vse potrebno za sporazum. Ker je Trifković znan kot intrasigentni Velešrb, ne pride v poštev, ker dosedaj nikdar ni pokazal nobene naklonjenosti za Slovence, zato se ne more šteti med resne kandidate. Pa tudi sam izjavlja, da radi slabega zdravja ne bi mogel prevzeti tako naporne naloge.

Ljuba Živković je bil ob priliki ponovno vrnitve v politično življenje označen kot naslednik. Zdi se pa, da položaju ne bo kos, ker vsled dolgoletne odsotnosti premalo pozna nove faktorje. Gotovo pa je, da on ne soglašja s Pašićem. V radikalnem klubu je že ponovno kritiziral tendence sedanje vladajoče klike.

Zelo mnogo se imenuje dr. Momčilo Ninčić kot popolnoma nevtralna osebnost, glede katerega se trdi, da živi največ zaupanja krone. On je tudi eden izmed onih redkih politikov, ki ni skoro nikjer osvožen. Edino v radikalnem klubu je premalo intimen, ker se je kot zunanji minister preveč odtujil klubovemu življenju in posameznim intrigam klubovega življenja.

Največ se imenuje Ljuba Jovanović. Dasi ravno se je navidez popolnoma umaknil, se mu vendar pripisuje najvažnejša vloga pri ustvarjanju sedanjega položaja, kar je razvidno iz ostrih napadov, ki jih vsakodnevno priobčuje. »Balkan«, ki je pod komando dr. Velizarja Jankovića, ki je še vedno najzvestejši Pašičev človek.

Sveda so to kombinacije, katere je treba beležiti, ker je med radikali opažati precej razdvojenosti in vznemirjenosti vsled dnevnih dogodkov. Na drugi strani pa ima Pašičevo odklonilno stališče težek odmev tudi v Radićevih krogih.

Seja opozicionalnega bloka.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Popoldne je bila seja bloka narodnega sporazuma. Od hrvatskega seljačkega kluba se je udeležil seje namesto odsotnega Pavla Radića dr. Trumbić. Sklenjeno je, da se skliče za prihodnje dni seja širšega odbora bloka, na kateri se bodo razčistila nastala nejasna vprašanja in da se vpostavi jasna in enotna opozicionalna politika. Ta prilika se bo tudi uporabila, da se opozori javnost na Pašičevo politiko proti sporazumu, na uvajanje strankarstva v vse panoge državne uprave, na neurejene finance in na preteče nevarnosti v naši internacionalni politiki.

Klub HSS nezadovoljen s politikom P. Radića.

Beograd, 26. maja. (Izv.) Veliko pozornost je vzbudilo v političnih krogih, da je Pavle Radić nenadoma odpotoval v Zagreb, četudi bi moral ostati v Beogradu, ker mu je napovedana avdijska. Pavle Radić je bil pozvan v Zagreb, potem ko je po nekem posredniku javil Radiću o poteku seje kluba HSS. Pavle Radić je takoj odpotoval v Zagreb in preko svojega prijatelja prošil na dvoru, da mu avdijsko prestavijo na jutri. Na klubovi seji, kateri je predsedoval nekaj časa Kovačević, nekaj časa pa Bazala, je prišlo do burnih prizorov. Vsi člani so izražali veliko nezadovoljstvo, da vodi politiko Pavle Radić, ki je usmerjena na osvoboditev Radića, na lastno pest, da ne obvešča kluba o svojih korakih, da izvedo člani zanje šele iz časopisja in od drugih klubov. Tudi s politiko mešetarjenja ni klub zadovoljen. Značilna pa je izjava Radićevega kmetskega poslanca: »Ko so nas kmete bati-nali, ste utili, da moramo klicati »Živio re-

publika!«. Sedaj pa, ko nekateri gospodje trpijo, pa plazijo ponižno okoli Pašičeve brade in mu žrtvujejo ves svoj prejšnji program.« Klub je po sličnih izjavah soglasno izrazil željo, da se vodi Hrvatov dostojna politika, za kar nudi najboljšo priliko Pašičevo obotavljanje, da se verificirajo Radićevi mandati. Kazalo se je na Pašičevo zagrizenost, ki še vedno sumiči Radićeve poslanke, dočim kralj svobodno sprejema Pavla Radića, čigar mandat je tudi osporjen. Pavle Radić se bo jutri vrnil. Klubu bo sporočil mišljenje Stjepana Radića o nadaljni klubovi taktiki. Misli se, da se bo taktika spremenila in da se bo pričela živahna borba za verifikacijo mandatov.

Seja narodne skupščine.

Hrvatski poslanci burno protestirajo proti dnevnemu redu. — Ločeno mišljenje Jugoslovanskega kluba glede zakona o kmetih, kreditih

Beograd, 26. maja. (Izv.) Na današnji skupščinski seji je zopet prišlo do malo burnejših prizorov, ki so jih tokrat izzvali prvaki hrvatskih poslancev. Skupščina je začela z običajno zamudo, ker je prišlo na sejo premalo poslancev vladne večine. Pred prehodom na dnevni red je govoril poslanec dr. Superina (radićevce). Nastopil je proti temu, da ni kot prva točka postavljeno na dnevni red poročilo anketnega odbora, ampak zakon o kmetijskih kreditih, kar je tembolj čudno, ker je ta zakon velike važnosti. Poslancem bi se morala dati prilika, da pri glasovanju o njen vsi sodelujejo. Listi pišejo, pravi Superina da želi predsednik vlade videti hrvatske poslance na delu. Mislim, da se bo to storilo ako se na dnevni red kot prva točka stavi poročilo anketnega odbora.

Dr. Trifković odgovarja, da je dnevni red že sprejet in da je postavljena kot prva točka

zakon o kmetijskih kreditih, ker je bila sprejeta njegova nujnost. Hrvatski poslanci burno protestirajo, češ, da je verifikacija mandata prvotno delo skupščine. Radi tega pravi predsednik, da ne dovoli kršenja poslovnika in da naj Superina stavi svoj predlog na koncu seje, ko se bo ugotovil dnevni red prihodnje seje. Opozicija zahteva, da se o predlogu glasuje. Po daljšem prepiru je predsednik presel preko tega na dnevni red. K prvi točki se bila v razpravi o zakonu o kmetijskih kreditih prečitana obširna ločena mišljenja opozicije, med drugim ločeno mišljenje Jugoslov. kluba, katerega je prečital poslanec Pušenjak. Nato je dobil besedo minister za poljedelstvo Krsta Miletič. V svojem govoru je naglašal, da je zakon nujen in da prosi za soglasen sprejem. V govoru ni navedel nobenih novih motivov za tendence zakona.

Seja je bila ob pol 1 zaključena. Prihodnja se vrši jutri ob 10 z istim dnevnim redom.

Važna seja fin. odbora.

Zahtevajo se novi krediti. — Minister Zerjav zahteva 1.600.000 Din za cesto na Avalo. — Za Slovenijo ni nobenega kredita. — Finančni minister priznava obupno stanje državnih financ in priporoča največje štedenje. — Prebivalstvo ne prenese več novih davkov.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Popoldne se je vršila seja fin. odbora. V njej bi se morala vršiti razprava o nekaterih novih kreditih in o predlogu fin. ministra glede varčevanja. V odobritev je bilo fin. ministru predloženih več kreditov in Blairovo posojilo. Opozicija je ostro nastopila in kritizirala vladno finančno politiko. Vlada zahteva 3 milijone 600 tisoč dinarjev za belgrajsko vseučilišče, za druga nič, za cesto na Avalo se zahteva 1 milijon 600 tisoč. Posl. Pušenjak je upošteval zahteve za belgrajsko vseučilišče, obenem pa je zahteval kredite za ljubljansko in zagrebško vseučilišče. Opozoril je na ceste v Sloveniji, posebno na prispevke cestnim odborom, za katere vlada ni določila nobenih kreditov.

Dr. Kulovec ostro biča politiko napram prečanom, katerim se ne dajo sredstva za vzdrževanje tistega, kar smo z velikimi stroški ustvarili. Ugotovi, da plača Slovenija več kot šestino vseh državnih davkov, nazaj pa ne dobi niti za svoje potrebe. Biča, da sta za nove davke glasovala Slovenca Zerjav in Pivko, nista se pa zavzela za zahteve Slovenije. Vsi člani fin. odbora, tudi radikali so se čudili, da zahteva minister Zerjav za cesto na Avalo, ki po mnenju Srbov služi za izletnike, avtomobiliste in večino bogatih kapitalistov, kredita 1 milijon 600 tisoč, ker je cesta bila l. 1921. v dobrem stanju, pa je vsled zanikanosti merodajnih činiteljev propadla.

Po odhodu fin. ministra je tajnik fin. odbora prečital sledeče pismo fin. ministra:

»G. predsedniku finančnega odbora. Gospod predsednik! Krediti, ki so odobreni z zakonom o proračunskih dvanajstih za mesec april—julij t. l., veljajo do konca julija t. l. Do konca avgusta mora biti dokončan proračun za l. 1925-26. ali pa je treba odobriti nove dvanajstine. Naj nastopi ta ali drugi slučaj, brez dvoma je davčna obremenitev ljudstva dosegla svoj maksimum in ne more se več misliti na uvedbo novih davkov, doklad, pristojbin in temu sličnih davkov. Železniške in poštne tarife so že dovolj visoke. Na nova davčna bremena ni mogoče misliti, ampak se dosedanjí odobreni krediti tako težko pokrijejo s proračunskimi dohodki, da se mora misliti na zmanjšanje že odobrenih kreditov. Samoposebi nam prihaja princip najstrožjega varčevanja. Ta princip mora biti najvažnejša naloga fin. politike kralj. vlade in narodne skupščine. V tem pogledu ima najvažnejšo vlogo skupščinski fin. odbor.

Radi tega imam čast apelirati na člane fin. odbora k sodelovanju, da se v vseh pa-

nogah drž. uprave in ministrstvih prične z varčevanjem in da se državni izdatki zmanjšajo na najpotrebnejše. Ako s tem takoj naj-energičnejše ne začnemo, bo prišlo ravno težje proračuna, kakor tudi s težavo začeto zdravljenje naših državnih financ na tehtnico.

Prišel je trenutek, da fin. odbor v tesnem sodelovanju s kralj. vlado izvrši vlogo tistih komisij ali komisarijev, ki so v raznih državah imele dolžnost varčevati v drž. gospodarstvu. Ako bo to delo fin. odbor vršil vestno, hitro in odločno, bo to njegovo delo epohalnega pomena za bodočnost naših financ in za gospodarsko napredovanje našega ljudstva.

Prosim Vas, gospod predsednik, da izvolite postaviti to vprašanje na dnevni red prve prihodnje seje fin. odbora, da se bo lahko o njem debatiralo in sklenilo potrebno.

Sprejmite, gospod predsednik, tehi pri tej priliki izraz mojega posebnega spoštovanja!« Podpisan dr. M. Stojadinović s. r. fin. minister.

Iz tega pisma je jasno razvidno, da minister sam priznava obupno stanje državnih financ in ugotavlja, da ne more obstoječih davčnih bremen več povišati, ker je ljudstvo z njimi že preobloženo in prosi fin. odbor, da pomaga z največjim varčevanjem spraviti finance v red. To pismo je veliko zadoščenje za člane opozicije, ker je minister priznal, da so bila izvajanja opozicije v fin. odboru od l. 1921. dalje pravilna, da je pravilno preso-ovala finančni položaj. Obenem pa so zausnice demokratom Zerjavu in Pivku, ki sta glasovala za vse ogromne in nepotrebne izdatke brez pomisleka, ali morejo naše finance, ta ogromna bremena prenesti ali ne.

Na jutrišnji seji bo fin. odbor razpravljao o tem predlogu fin. ministra. Radovedni smo, ali bo dr. Pivko glasoval za nove izdatke, ali se bo potegnil za potrebe Slovenije.

Razprava o sodnijskem zakonu

Več važnih predlogov dr. Hodžarja sprejetih. — Burna debata o členu 35. glede disciplinarnih krivd vpokojenih sodnikov.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Odsek zakonodajnega odbora za proučevanje zakonskega načrta o sodnikih je imel danes sejo. V razpravi je prišel do § 37. Ti paragrafi govore o vpokojitvi in odgovornosti sodnikov. Debata je bila ostra. Poslanec Hodžar je kritiziral določbo, da sodnik izgubi službo tudi v slučaju, če se 10 dni po premetitvi ne javi na službo v novem kraju. Ta določba ni popolnoma v skladu z ustavnimi določbami nepremestljivosti. Načrt se namreč ne izraža jasno, da je mogoča premetitev samo s pristankom sodnika. Večina je ostala pri svojem predlogu. Odbila je tudi predlog, da se sodnikom odvzame v gotovih slučajih pokojnina. Dr. Hodžar predlaga, da se omenjenih 10 let za službo točneje stilizira, kar je bilo sprejeto in se glasi dotični predlog: »Deset let službe, ki se po splošnem uradniškem zakonu vračunavajo v pokojnino.« Pri razpravi o odgovornosti sodnika sta dr. Polić in dr. Hodžar prodrli s predlogom načelne važnosti, da je za vsako škodo najprej odgovorna država, nato šele sodnik, toda samo državi, ne privatniku. Privatnik se mora držati glede škode samo države. To načelo se je s primernimi spremembami sprejelo. Dr. Hodžarjev predlog, da gre sodniku po tridesetih letih za pokojnino celoten sodnijski dodatek, je bil odbit. Sicer se načrt ni bistveno spremenil. Burna debata se je vnela pri členu 35., ki je dobil popolnoma politično tendenco. Ta člen govori o disciplinarnih krivdah sodnikov, za katere je eden prihodnjih členov določil razne kazni. Dr. Polić in dr. Hodžar sta hotela doseči, da bi spadali tudi vpokojeni pred disciplinaro sodišče, ki je sestavljeno iz sodnikov, da pa velja glede disciplinarnih krivd za vpokojence obči uradniški zakon. Ta predlog je bil najprej sprejet, pozneje pa je vladna večina o-

njem otvorila debato, omenjeni predlog odbila in določila, da velja člen 35. tudi za vpokojene sodnike. Gre za politične tendence, ker tretja točka tega člena šteje med disciplinarne krivde tudi načelno izpovedovanje o državnopravnih vprašanjih itd. To ima smisla za aktivne, ne pa za vpokojene, da ti ne bi smeli javno povedati svojega političnega prepričanja, ako se nočejo postaviti v nevarnost, da bodo celo izgubili pokojnino, če bi se n. pr. javno priznavali za federalistično, republikansko ali podobno ureditev države. Opozicija je izdelala svoje lastno mišljenje. Vsa zadeva se bo še enkrat obravnavala v plenumu. — Na jutrišnji seji se bo najbrž pričela debata o plačah in sodniških dokladah.

VPRAŠANJE GALICE.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Na vprašanje poslanca Pušenjaka je minister za železnice izjavil, da bodo naši kmetje mogli dobiti galico, ko pride v veljavo nova tarifa, ki je popolnoma izdelana in bo v najkrajšem času objavljena. V njej pride do klasifikacije tako, da se galica v bodoče ne bo odpremijala po razredu I., ampak II., kar znaša 50% popusta na voznihi po železnicah.

KOVANI DENAR.

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je minister Stojadinović poročal o kovanju denarja, katerega prva pošiljava bo v kratkem prišla.

ČETRT MILJONA KRON STROŠKOV ZA ANKETNO KOMISIJO V ZAGREBU!

Belgrad, 26. maja. (Izv.) Na današnji seji administrativnega odbora se je ugotovilo, da je stalo potovanje anketne komisije v Zagreb 69.000 dinarjev, nad četrt milijona kron. Člani opozicije so proti takemu zapravljanju denarja ostro protestirali. Pridružila sta se ji dva radikala. Vsled tega so črtali precejšen del potnih stroškov, ki so se zaračunali in bodo morali člani anketne komisije denar vrniti narodni skupščini.

Francozi v Maroku.

Pariz, 26. maja. (Izv.) Boji v francoskem delu Maroka so končani. Mesto Fez je izven nevarnosti. Francoske čete zasledujejo Abd-el-Krimove pristaše.

Rim, 26. maja. (Izv.) Italijanski listi priobčujejo vsebino pogovora z danskim princem Aage-jem, ki ima v francoski armadi čin kapetana. Princ se je udeležil bojev z Marokanci in je povedal, da so marokanski vojaki izborni organizirani. Posebno spretno se znajo skriti, da streljajo iz zasede. Njegova stotinja je izgubila v nekem boju 106 legijonarjev, večina Nemcev. Tujska legija ima strašne izgube. Sovražnik je sicer premağan, ni pa še razorožen. Posebno se odlikuje maroška redna armada, ki šteje okoli 20.000 mož.

Potres na Japonskem.

London, 26. maja. (Izv.) »Associated Press« poroča iz Tokia, da sta dve tretjini mesta Toioko porušeni. Uničenih je nad 3000 hiš. V okrožju Tayima je nad 300 mrtvih in okoli 1000 oseb ranjenih.

MUSSOLINI IN D'ANNUNZIO.

Rim, 26. maja. (Izv.) Mussolini se je z malim spremstvom z nekega stranskega kolodvora odpeljal iz Rima k d'Annunziju na obisk. Pri tej priliki bo prevzel od d'Annunzija vilo Thode, ki je proglašena za državno last. D'Annunzio pride koncem meseca v Rim, kjer bo pozval vse nacionalne stranke na sodelovanje.

KALFOV POTUJE.

Dunaj, 26. maja. (Izv.) Bolgarski minister vnanjih zadev Kalfov je dopotoval iz Rima na Dunaj in po kratkem odmoru v bolgarskem poslaništvu nadaljeval svojo pot v Prago.

Res! Tudi g. profesor sam se nam je zdel, kakor da ima neke pred očmi neko točko, iz katere vrejo po neizprosnih poti logike vsa izvajanja. Bili smo kakor popotnik, ki iz sence opazuje pramene iz solnčne oble!

Bore odmerjene obligatne ure iz mednarodnega prava smo si sami pomnožili. Sistem moramo predelati do konca! Čutili smo, da nam bi sicer nekaj manjkalo pri kvalifikaciji diplomiranih pravnikov, če ne bi odnesli iz univerze celega njegovega sistema. In g. profesorja je bilo treba poslušati!

Njegov silen sistem pa je prišel v veljavo v nas pri študiju drugih pravoslovcev: kakor da študiramo naštevaje...! in poznalo se nam je takoj, da smo Zolgerjevi!

Od nas je zahteval, da študiramo in hodimo k predavanju.

»Gospoda! Narod vzdržuje s težkimi žrtvami našo univerzo in učitelje. Smatram, da že čut hvaležnosti napram narodu vam veleval, da uporabite ta leta študija...! in ni povedal, pa razumeli smo mi: »Za vas je vse moje znanje, hočem vam dati sistem, hočem vas uvesti v iuridično pojmovanje!« In ko je videl, da je glede tega dosegel svoj namen, je dal tudi on izraz v novo vzpodbudo: diligentissime!

Ustvaril si je generacijo, ki se bo z hvaležnostjo in spoštovanjem ob spominu na akademsko leta vedno spominjala svojega velikega mojstra — profesorja Zolgerja!

Bivši učenec.

Praga, 26. maja. (Izv.) Bolgarski minister Kalfov je danes prišel v Prago.

SMRTNE OBSODBE V SOFIJI.

Sofija, 26. maja. (Izv.) Kralj je podpisal smrtne obsodbe nad atentatorji v cerkvi Svete Nedelje.

Sofija, 25. maja. (Izv.) Jutri ali pojutrišnjem bodo obešeni Friedmann in ostali na smrt obsojeni atentatorji.

TAJNA REVOLUCIONARNA ORGANIZACIJA V ANGORI.

Carigrad, 26. maja. (Izv.) Policija je izsledila v Angori veliko revolucionarno zarotniško organizacijo, ki je stala v zvezi tudi z vstaši v Kurdistanu.

NEMCIJA PROTI VOJNI S PLINI.

Ženeva, 26. maja. (Izv.) Na konferenci za ureditev mednarodne trgovine z orožjem je izjavil nemški zastopnik Eckardt, da je Nemčija pripravljena podpisati vsako mednarodno pogodbo proti vojni s strupenimi plini. Ta izjava je vzbudila veliko senzacijo. To izjavo je podal nemški zastopnik pod vplivom govora jugoslovanskega zastopnika, ki je Nemčijo naravnost pozval, naj da tako izjavo.

BIVŠI POSLANEC. BAERAN POBEGNIL.

Karlovi vari, 26. maja. (Izv.) Bivši nemški državni poslanec Baeran je iz Karlovih vari, kjer je bil konfiniran, pobegnil v Nemčijo.

Srbsko in hrvatsko časopisje o govoru Nikole Pašića.

Govor Nikole Pašića v radikalnem klubu je izzval velik vtis in obširne komentarje v vseh političnih krogih. Komentarji so pa zelo različni, kar je naravno, ker oficijelnega besedila Pašićevega govora niso izdali, v radikalnem klubu pa je govoril Pašić tako tiho in slabotno, da ga je mogla slišati in razumeti le njegova najbližja okolica. Podatki o Pašićevem govoru so torej zelo nezanesljivi, ker temelje le na prostem spominu nekaterih članov radikalnega kluba. V glavnih točkah se podatki ujemajo, v podrobnostih pa se precej razlikujejo.

Radikalno glasilu »Vreme« poroča o Pašićevem govoru sledeče:

»Za pravilno ureditev razmerja med radikali in radičevci je treba še nekaj točk pojasniti in zato hoče g. Pašić dobiti čas za odlaganje verifikacije spornih mandatov. Delo za sporazum naj bi se nadaljevalo, oficijelna pogajanja pa bi se začela, ko bo prišel čas za to. G. Pašić ni nikjer omenil samostojnih demokratov, verjetno pa je, da pomeni prvi del njegovega govora, v katerem namigava na odlaganje verifikacije anketiranih mandatov, neko popuščanje napram stališču g. Pribičevića.

Zato smatrajo, da bo ostalo razmerje med radikali in radičevci še nekaj časa neurejeno. Na eni strani morajo radičevci dokazati, da je njihova nova politika iskrena in nespremenljiva, na drugi strani pa je treba počakati, da se v narodnem bloku izkristalizirata dva določna tabora, za sporazum in proti njemu. G. Pribičević je proti sporazumu, en del radikalov pa dela za sporazum. Te dve stališči se morate razviti do kraja in ko bo položaj v narodnem bloku jasen, se bo g. Pašić mnogo lažje opredelil.

Zagrebski dopisnik »Vremena« pa poroča svojem listu iz Zagreba:

Na poročilo zagrebških listov, da je sporazum že gotov, je izjavil neki zelo dobro informirani politik HSS, da so vse vesti o že doseženem sporazumu pretirane. Po vsem, kar da je njemu znano, bo sestava vlade RR odložena še za dolgo časa, mogoče do jeseni. G. Pašić doslej s P. Radičem o vstopu radičevcev v vlado sploh ni govoril, pač pa je govoril o tem P. Radič z nekaterimi poslanci radikalne stranke. Ti razgovori pa niso bili oficijelni in njihov namen je bil le sondirati teren za sporazum.

»Politika«, ki je na glasu, da ima dobre zveze z dvorskimi krogi, piše:

»Govor g. Pašića je napravil konec negotovosti v vprašanju sporazuma med radikali in radičevci. G. Pašić je ugotovil, da je za sporazum, toda sedaj je še prezgodaj. To se pravi z drugimi besedami, da je sporazum, ki mu pa Pašić ne nasprotuje, za nekaj časa odložen.

V današnjem radikalnem klubu sede ljudje, ki so bili izvoljeni za poslance po odobritvi Nikole Pašića. Zato je Pašić v klubu vsega mogočen in zato je klub njegov govor odobrila.

Glede anketiranih mandatov poroča »Politika«:

»G. Pašić je delovanje anketnega odbora grajal, ni pa rekel nič, kaj naj se zgodi z anketiranimi mandati. Znano je sicer, da samostojni demokratje z vso silo delajo na to, da se ti mandati razveljavijo. Politični krogi so mnenja, da je Pašić s svojim govorom ugodil nekim željam g. Pribičevića, vprašanje pa je, če bo hotel ugoditi tudi tej njegovi želji.

O vtisu, ki ga je napravil Pašićev govor na radičevce, poroča »Politika«:

»Zdi se, da Pašićev govor radičevcev ni posebno iznenadil. Neki radičevci je rekel: »Kaj nai rečamo? Pašić je govoril v radikal-

Spomini na Žolgerja kot profesorja.

Vživali smo akademski četrt med 12. in 13. uro: kadileci v predsobi, nekadileci v predavalnici št. 90 univerze. Profesor Zolger je imel to uro predavanje in imeli smo občutek: pri Zolgerju se pozabi, da opoldanski zvonovi vabijo ljudi h kosilu.

Vstopil je kakor vstopi strogo usmerjen znanstvenik — z istimi potezami na obrazu, tako da vprašanja, ali je gospod profesor dobre ali slabe volje, sploh nismo nikoli sprožili; iste geste so se ponavljale pri odložitvi palice in klobuka, iste pri uvodu predavanja: Gospoda...

»Mi smo zadnjič ugotovili« — ga je kdo izmed nas napol glasno prehitel. Gospod profesor je s takim uvodom vedno začel.

»Elementi pravne norme — Zveza primarne in sekundarne norme... torej ako subjekt S₁ ne prestira dolžnega zadržanja, naj utripi represijo subjekta S₂...«

Ze peto uro! Pogledavali smo v indekse, kjer smo bili vpisali: Zolger: Mednarodno pravo...

Proti koncu semestra smo prišli šele k mednarodnemu pravu. Tedaj je imel vsak izmed nas veselo spoznanje, da nam je profesor dal temeljne iuridične pojme. Zdaj smo šele razumeli, kaj je »juz« sploh — in pri študiju mednarodnega prava po drugih avtorjih predčili in rigorozni smo razumeli njegovo neofi-

cielno priporočilo: »Literatura mednarodnega prava je ogromna. Sodelovali so pri njej vsi narodi. Za študij vam bi mogel kvečjemu priporočiti Bonfilsa kot takega, ki vam bo še najmanj škodoval...«

Vedno bolj smo spoznali, kako silno nam je profesor razširil iuridično pojmovanje!

Kakor zdravnik nam je neusmiljeno seciral neharmonično telo mednarodnega prava in državnopravnega znanstva nemške literature: mednarodno pravo sploh ni pravo; je pravo, toda le zunanji del državnega prava; je v pariteti z državnim pravom.

S skrajno logiko nam je dal pregled njih del in razumeli smo profesorja: »Vse to, vidite gospoda, je odtod, ker gospodje sistema ne poznajo. To ni sistem, to je kolobocijak!

Lahek nasmeh je šel po predavalnici in g. profesor je opazil to in ponovil: »Da, sistema nimajo!«

Skonstruiral nam je iz mednarodnega prava iuridičen pojem države: »Pravna zajednica, ki sme vse pravno kvalificirati, kar ni že po mednarodni normi pravno kvalificirano...«

G. profesor nam je narekoval novo poglavje: Vazalat — protektorat... Beležili smo za njim le konkretne točke, o pravni strani smo bili že v naprej gotovi, odgovor si je vsak sam dal z lahko iz Zolgerjevega sistema. V dveh urnih predavanju smo prehodili osvobodilno pot balkanskih narodov: ne dogodke — ampak kompetence! Kako drugače smo pojmovali ves ta narodnostni boj!

nam klubu in ne javno. Mi zato ne moremo njegovega govora oceniti, dokler ne vemo, kaj je govoril. Sploh pa to za nas ni važno. Mi se želimo z radikalni sporazumeti in z njimi sodelovati, nočemo pa stvari prenačrtati. Radičevići so v splošnem smatrali, da pomeni Pašičev govor le odlaganje sporazuma, in sicer odlaganje le za kratko dobo, niti do jeseni. Govor g. Pašiča ni niti najmanj skalil dobrega osebnega razmerja med radikalni in radičevići in dr. Nikčič in dr. L. Markovič sta napravila včeraj popoldne skupen izlet v okolico Belgrada.

Zanimiva je tudi izjava dr. Lovrekoviča, ki jo priobčuje »Politikac«. Dr. Lorković je rekel:

»Tu se mnogo govori o nekih ponudbah HSS radikalom in o nekih ponudbah HHS i. Meni o kakih ponudbah ni nič znanega in tudi pri radikalih ni ne vedo o njih.

Zagrebaški »Jutarnji list« poroča iz Belgrada:

»Med radikalni govor g. Pašiča ni napravil dobrega vtisa. Radikalni so tolnačili njegov govor tako, da je govoril pod vplivom samostojnih demokratov in smatrajo njegov govor za napako, ki bi utegnila radikalni stranki škodovati. Zato upajo, da bo Pašič pri prvi priložnosti svoje izjave ublažil. Radikalni opozarjajo tudi na posledice sedanjega položaja, ki je tako nesiguren, da pade lahko tudi vlada, če bi se nadaljevala sedanja politika.

O razpoloženju v klubu poslancev HSS poroča »Jutarnji list«, da so bili poslanci HSS z zelo nejevoljni zaradi Pašičevega govora, vodstvo kluba pa da je ostalo mirno in se ne da spraviti iz ravnotežja zaradi Pribečevićevih spletk.

Zagrebaški »Večerc« piše: »Govor g. Pašiča ni nikogar presenetil, mnoge je celo zadovoljil. Pašič preživlja velik preokret. S poročilom anketnega odbora Pribečević ni zadovoljen in zato sedaj spletari, da se reši. Čudimo se, da sede v vladi, ki naj bi se prepričala o naši iskrenosti. Sv. Pribečević, Wilder, dr. Grisogono in dr. Zerjav, ki so največji nasprotniki sporazuma. Ti do prepričanja o naši iskrenosti sploh nočejo priti, kajti to bi pomenilo kapitulacijo njihove politike in končni njihov polom, ker žive samo od plemenskega razdora. Zaenkrat ostaja zrel sad še na drevesu. Mi smo mirni, ker poznamo zakulisne dogodke. Do sporazuma ni več daleč in g. Pribečević je doigral.

Ti komentarji so precej drugačni kakor oni v dopoldanskem in popoldanskem »Jutru«. Treba je ostati mirnim in hladnim in se ne prenačrtati.

Dr. Josip Hohnjec:

Načrt osnovnega zakona o verah in medverskih odnosih.

(Dolge.)

Določba čl. 7.: »Nova organizacija z ustavo osvojenih in z zakonom priznanih ver, kakor tudi vsaka izprememba v njihovi organizaciji je pod nadzorstvom in je odvisna od odobrenja ministra za vero — posega v pravice cerkve, ki je v mejah države popolnoma svobodna v svojih organizacijah ter zato ne more biti pod nadzorstvom ministra za vero. Vendar pa naj se vsaka teritorialna izprememba obstoječih organizacij, v kolikor sega tudi v politični red, izvede sporazumno med duhovno in politično oblastjo.

Katoliška cerkev ima svojega vrhovnega poglavarja izven meja te države, a po naravi sami je in mora biti popolnoma svobodna v občevarju z njim. Čl. 9. omejuje to svobodo, ker bi bilo tako svobodno občevarje dovoljeno samo v slučaju, ako ti poglavarji niso tuji državljani in ako v deželah, v katerih imajo svoj uradni sedež, uživajo pravico eksteritorialnosti. Ta drugi pogoj vsekakor obstoja, toda kako se more zahtevati, da bodi vrhovni poglavar tudi državljani države SHS? Ni je kontrole na svetu, ki bi se mogla postaviti nad občevarjanje katoliške cerkve s svojim vrhovnim poglavarjem. Tu se hoče zopet uvesti tzv. »placetum regis«, ki so ga opustile že vse moderne svobodne države. Nevarnega značaja je čl. 10., ki zajamčuje notranjo svobodo osvojenih verskih organizacij v vprašanih vere, morale in discipline, pa dostavlja: »Toda ta oblast se ne sme uporabljati za navajanje v neporočno proti državnim zakonom niti na odpor proti državnim oblastem niti na oviranje v izvrševanju državljskih pravic.« Zadnja alineja (prepoved) se more tolnačiti v širokem smislu, ki izpodbija in uničuje prvo alinejo (notranjo svobodo verskih organizacij).

Grobo žali suverenost katoliške cerkve čl. 13., ki določa: »Vsa javnosti namenjena pisma, navodila in odredbe splošnega interesa, ki jih v svojem izključnem delokrogu izdajajo uprave verskih zajednic z ustavo osvojenih in z zakonom priznanih konfesij svoji duhovščini in vernikom, se morajo istočasno zaradi vednosti dostavljati ministru za vero.

Minister za vero more zabraniti izvršitev odredb konfesijskih oblasti, ako nasprotujejo obstoječim zakonom, javnemu redu ali splošnim interesom.

Odredbe itd., ki jih izdaja cerkev v svojem izključnem delokrogu,

se ne morejo postaviti pod čegarkoli kontrolo in zato ni državne oblasti, ki bi mogla te odredbe ukiniti ali izvršitev zabraniti. Državna oblast ne more imeti nobene pravice do omejevanja, ker bi to značilo poseganje v državne oblasti v področje duhovne oblasti. Kakor je državna oblast v svojih mejah popolnoma suverena, tako je tudi duhovna oblast v svojih mejah popolnoma neodvisna od katerekoli druge oblasti. Ta člen naravnost izkiva spore med cerkvijo in državo.

Čl. 14. ima določbo: »Enostranske odredbe, odločbe, naredbe in uredbe konfesijskih oblasti o mešanih predmetih versko-politične narave, ki ne spadajo v izključno njihovo pristojnost, sploh nimajo pravne veljave in se niti objaviti ne morejo brez predhodnega odobrenja pristojne državne oblasti.« Potrebno bi bilo točno določiti, kateri so ti mešani predmeti versko-politične narave. Drugače pa načelo, da se morata v teh stvareh sporazumeti duhovna in poli-

tična oblast, priznava tudi cerkev. Značilen je čl. 15., ki se glasi: »Ministrstvo z vere vodi vrhovno nadzorstvo nad konfesijsko upravo v državnem področju in skrbi, da verske oblasti in organi ne preokročijo svojega delokroga, marveč da se strogo drže tega zakona in po njem izdanih naredb.

Da se zakonu in zakonitim naredbam pristojnih državnih oblasti zagotovi spoštovanje, bo minister za vero odredil denarne globe po premoženjskih in gospodarskih razmerah verskih organov, ki se pregreše proti temu zakonu, kakor tudi druga prisilna sredstva.

Določba tega člena je očitno v nasprotju z načelom cerkvene avtonomije, slovesno zadržane v čl. 10., ter je sploh nasprotna načelu svobodne cerkve v svobodni državi. Vrhovnega nadzorstva nad katoliško cerkvijo in njeno upravo ne more izvrševati politična državna oblast, ker bi se ji cerkev s tem podredila. Ta člen znači neposredno poseganje v državne oblasti v področje cerkvene oblasti.

Dnevne novice.

Nova imenovanja in premeščenja. V ministrstvu za narodno zdravje je izšel nov ukaz o imenovanjih in premeščenjih zdravnikov. Tudi pošto ministristvo je izdalo nov ukaz o imenovanjih in premeščenjih nižjih uradnikov.

Zakon o učiteljskih. V prosvetnem ministrstvu je začela svoje delo komisija, ki ima nalogo, da končno uredi besedilo zakonskega načrta o učiteljskih. Zakonski načrt pride v nar. skupščini na dnevni red takoj za zakonom o osnovnih šolah.

Vprašanje novih najemnin. Najemniki se opozarjajo, da začno nove stanovanjske oblasti po vsej priliki poslovanje že začetkom junija t. l. Dotlej izide najbrže že tudi izvršilna naredba k novemu stanovanjskemu zakonu. Kdor se s hišnim gospodarjem ne more mirnim potom pogoditi glede najemnine itd., naj torej počaka, da bo svojo stvar predložil stanovanjski oblasti.

Novi vojni red »Ekspress«. Danes je izšel cenjenim čitateljem dobro znani in splošno priljubljeni žepni vojni red »Ekspress«, ki stopi v veljavo 5. junija 1925. Oblika je ista kot lansko leto, vsebina pa bogatejša. Izdajatelj se ozira pri sestavi predvsem na praktičnost in potrebo slovenskih potnikov. Poleg železniških prog Jugoslavije, jadranske plovidbe, poštinih in avtomobilnih zvez itd. obsega letošnji vojni red tudi vse proge Južijske Benečije in slovenske Korotane. Posebno opozarjamo gg. lesne trgovce, da se nahajajo v tem voznem redu že izračunane vozne za prevoz lesa vseh vrst v vozovnih nakladah od vseh postaj v Sloveniji do Postojne in Bistrice ob Boh. jezeru. Kljub bogati vsebini in praktičnosti voznega reda »Ekspress« stane en izvod samo 10 dinarjev. Dobiva se po vseh večjih knjigarnah in na vseh postajah pri poštinih blagajnah. Naroča se pri Administraciji voznega reda »Ekspress« v Ljubljani, Borštnikov trg (prej Pred igriščem) št. 1. Po pošti 1 Din več. Knjigarne imajo pri takojšnjem plačilu in naročilu najmanj 20 izvodov 25% popusta. Opozarjamo, da izdajajo ta vojni red poklicni strokovnjaki ljubljanske železniške direkcije ter je potemtakem najzanesljivejši in najtočnejši vojni red. Istotam se naroča tudi Vozni red — službena izdaja Generalne direkcije drž. žel. v Belgradu. Cena 25 Din.

Iz Uradnega lista št. 43 z dne 23. maja 1925. Objavljeni so zakon o stanovanjih, pravilnik o opravljanju strokovnega izpita uradnikov ministrstva za trgovino in industrijo in naredba velikega župana mariborske oblasti o pobiranju izvršilnih pristojbin za mestno občino celjsko.

Tečaj za avtoGENsko varanje. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti enotednični tečaj za avtoGENsko varanje v kovačnici Srednje tehniške šole v Ljubljani. Teoretični pouk bo vodil ravnatelj urada za pospeševanje obrti g. ing. G. Gulič, praktični pouk pa prvovrsten inozemski strokovnjak. Poučevalo se bo varanje železnih pločevin, profilnega železa, cavi, jeklenih izdelkov, enostavnih in kompliciranih litoželeznih izdelkov, avtomobilskih cilindričnih blokov, plošč za štedilnike, tenkih pločevin, nadalje varanje bakra in medu z elektrolitnim in Kanzlerjevim bakrom, varanje aluminija in ostalih kovin, posebno svinca. Pokazalo se bo tudi kovanje in izžarenje varjenih predmetov. Udeležence tečaja, kakor tudi drugo občinstvo naproša urad, da dopolnjevo tozadevni polomljeni, zlata, kompliciranejši material v brezplačno popravilo na naslov: Franc Beran, strokovni učitelj na Srednji tehniški šoli v Ljubljani. Ob zaključku tečaja dobi vsak udeleženec uradno izpričevalo. Za potreščine v tečaju se plača Din 50.—. Prijave za tečaj se naj dopolnjevo t a k o j na naslov urada za pospeševanje obrti, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Tečaj se prične dne 6. julija t. l. Vse natanejšje sporočaji urad vsakemu prijavitelcu še pismo.

Ureditve prometa na Dunajski in Dolenski cesti. Okrajno glavarstvo v Ljubljani razglaša: Levi banket Dunajske ceste v smeri iz Ljubljane proti Črnučam je rezerviran izključno za pešce. Kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozički sta po njem prepovedani. Uporaba desnega banketa v isti smeri se dovoljuje tudi kolesarjem in za ročne vozičke, vendar se

morajo kolesarji in ročni vozički brezpogojno umikati pešcem. Motorna kolesa ne smejo nikakor uporabljati niti levega niti desnega banketa. To se je naredilo radi tega, ker uporaba vsaj enega banketa Dunajske ceste za kolesarje in ročne vozičke ni mogoče prepovedati, ker je cesta po sredini dostikrat nasuta z gramozom ali je pa tako blatna, da bi bil promet s kolesi in ročnimi vozički nemogoč. Ozirati pa se je treba na številne delavce, ki prihajajo v Ljubljano na delo in se vozijo s kolesi. Levi banket je zaradi višje lege neprimladen za prehod kolesarjev in vozičkov na cestni tir, dočim je umikanje kolesarjev in ročnih vozičkov na cestni tir z desnega banketa lahko mogoč. — Na Dolenski cesti je lastnikom motornih koles strogo prepovedana uporaba banketa. Kolesarji in ročni vozički pa so dolžni, da se na banketih umaknejo pešcem. Prestopki tega razglašja se bodo strogo kaznovali.

Proti tatvinam na poštah. Pošto ministristvo bo uvedlo za poštne pošiljke nove vreče z varnostnimi napravami, ki jih na noben način ne bo mogoče odpreti, ne da bi se to poznalo. Za prenos denarja uvedejo posebne kasete.

Zagrebaški žeparji. Te dni je postala žrtov žeparjev Ivana Lužan, soproga železničarja iz Tomačevega. Neznani žepar ji je ukradel v Zagrebu listino, v kateri je imela 400 Din gotovine.

— Bluze najavnejše priporoča tvrdka Krištofič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 1447 PROTI ODEBELOSTI deluje s kolesalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Deblava se v vseh lekarnah in drožerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204. 1591.

Zoper sravnitno vnetje ter jalovost krav in telic Bosulin svedice z živinozdravniškim navodilom 30 Din. Izdeluje in razpošilja: lekarnar Hočevar, Vrhnika, Zaloza Salus, Ljubljana. 3229

Za nakup
OBLEKE
Vam nudí najcenejši vtr
JOS. ROJINA
Ljubljana

Iz Ljubljane.

Zaino zborovanje za pokojnim vseučiliškim profesorjem dr. Ivanom Želgerjem priredi vseučilišče danes ob 11. v veliki vseučiliški dvorani.

Rimski romarji so se včeraj ob 15.16 odpeljali s posebnim vlakom iz Ljubljane. Ob prihodu vlaka s Štajerske, kjer je vlak zbral romarje iz lavantinske škofije, je nastalo na kolodvoru živahno vrvenje. Z romarji so prišli na kolodvor mnogi sorodniki, prijatelji in znanci, da se od njih poslovijo. Med udeleženci romanja smo opazili oba slovenska škofa dr. A. B. Jegliča in dr. Andreja Karlina, poslanca Dr. Hohnjeca, pisatelja Meška, vseučiliškega profesorja dr. Slaviča, ravnatelja dr. Jerovška in priorja Učaka. Vseh romarjev je nekaj nad 680. — Kakor so nam povedali romarji, ki so prišli z Lesc, ni uradni prihodni blagajni hotel opremiti voznih listkov z mokrim žigom, češ da nima nobenega uradnega navodila. Čudno se nam zdi, da so dobili romarji na vseh drugih postajah mokre žige in jim jih samo leška postaja ni hotela dati. Priporočamo slučaj v preiskavo ravnateljstvu v Ljubljani. Ali bodo morali res naši ljudje tudi ob tej priliki, ko jih povelje pot v tujo državo, občutiti, da jim grede tuje uradne osebe bolj na roko kakor lastni rojaki?

Slov. glasb. društvo »Ljubljana«. Celokupni zbor ima danes točno ob tričetrti na osem zvečer v društvenih prostorih pevsko vajo. Vsi brez izjeme!

Krojaški štrajk v Ljubljani. Včeraj so stopili v štrajk krojaški pomočniki v Ljubljani in sicer oni, ki delajo pri mojstrih, ki so uvrščeni v prvi razred. Pravijo, da ni mnogo upanja, da

bi mojstri ugodili njihovim zahtevam po višanju mezd, ker je pri krojačih, zlasti pri finjših pomanjkanje dela. Od štrajka pa utegnejo imeti nekaj dobička prodajalci izgotovljenih oblek.

Binkoštno soboto denarni zavodi v Ljubljani ne poslujejo.

Poškodovanje mestnih nasadov. V zadnjem času se opaža, da delajo razni zlikovci občutno škodo v mestnih parkih in na nasadih in sicer s tem, da trgajo cvetje, lomijo grmičevje ter pokončavajo ograje in klopi. Pazniki mestnih nasadov imajo strogi nalog, vse take škodljivce ovaditi kazenski oblasti. V interesu varstva nasadov se občinstvo naproša, da samo varuje javno imovino in opozori na vse take zlikovce paznike nasadov ali pa policijsko stražo.

Prihodnja porota. Kakor smo že poročali, se začne prihodnje porotno zasedanje dne 2. junija, na torek po Binkoštih. Poleg že objavljenih slučajev pridejo na vrsto še ti-le slučajji: v sredo 3. junija: Anton Sitar, Franc in Marija Boncelj (§ 166, požig); v četrtek 4. junija Peter Golob (§ 166, požig) in Anton Strah (§ 140, uboj); v petek 5. junija France Alič (§ 134, 135, naročen umor); v torek 9. junija Josip Mayer (§ 197, goljufija). Na vrsto pridejo še drugi slučajji, za katere pa še niso določeni dnevi, in sicer: Stanko Demšar (§ 171, poneverba), Josip Rakovec (paragraf 171, poneverba, Anton Srebotnjak (§ 197, goljufija), Anton Funderle (§ 171, poneverba, Alojzij Jelovčan (§ 127), Ivan Bonča (§ 155a, težka telesna poškodba) in pa tovariša Jurij Grabočević in Nikolaj Weber (§ 183, poneverba). Porota bo trajala skoro 14 dni.

Dva vtopljenca. Čevljarski vajenec Jožef Mazi na Velikem Stradonu št. 7 je opazil pred sinočnim okoli poldnevnih zvečer v strugi Malega grabna moškega utopljenca, ki ga je nesla voda proti Ljubljani. Truplo se je potapljalo in zopet dvigalo. — V Maretovi dolini in sicer okrog 300 korakov od kolena struge proti Viču so opazili v narasli vodi zopet truplo utopljenca in sicer je bil moški, oblečen v kopalne hlače. Ker je voda precej narasla in se zelo hitro odteka, je bilo nemogoče truplo potegniti iz vode.

Iz Štajerske.

† P. Kalist Heric.

Iz Maribora nam poročajo, da je v tamšnjem frančiškanskem samostanu včeraj umrl nagle smrti preč. P. Kalist Heric. Pogreb bo v četrtek 28. maja ob 4 popoldne.

Pokojni P. Kalist je bil rojen dne 8. marca 1850. v Vulčji vasi župnije sv. Križa pri Ljutomeru. Po končani maturi je vstopil v frančiškanski red 17. septembra 1868; štiri leta na to je napravil slovesne redovne obljube in je bil istega leta 20. oktobra v mašnika posvečen. Bival je kratek čas pri Sv. Trojici, sicer pa v Mariboru, kjer je bil celih 40 let upravitelj župnije; v redu pa pred par leti defintor in kustos. Dne 22. oktobra 1922 je obhajal v mariborski baziliki, ki je sad njegovega truda, svojo zlato sv. mašo.

Navedeni suhoparni podatki vsebujejo cele skladovnice delavnega in svetega, zato tudi blagoslovljenega življenja. Rajni P. Kalist ni poznal počitka. Študiju je sledilo delo, po končanem delu se je vračal študij. Oboje je prevečala neutrudljiva molitev. V bogoslovnih vedah je bil P. Kalist temeljito izobražen. Zato ga je knezoškofijski ordinarijat lavantinski imenoval za prosinodalnega eksaminatorja. Z največjim veseljem je opravljal poverjeno častno službo več let.

Kot dušni pastir je dan za dnem presedel cele ure v spovednici. Dolgo vrsto let je vsaki dan meseca novembra z mladeniško navdušenostjo v svojih pridigah klical vernike na pomoč dušam v vlačih.

Največje njegovo delo vsaj na zunaj je brez dvojbe prekrasna Marijina bazilika. Velikostno stavbo je mogel pozidati le mož odločne volje, vednega žrtvovanja in neomahljivega zaupanja v božjo previdnost.

Pokojni lavantinski knez in škof je izrednega moža visoko cenil in ga odlikoval s častjo konzistorijalnega svetnika.

Spočivali smo pokojnega P. Kalista kot učenega moža, cenili smo ga kot moža dela, toda najbolj smo ga čislali kot moža molitve. Skoraj polovico noči je premolil. Na vse zgodaj je z največjo pobožnostjo opravil vs. mašo. Sicer je ves prosti čas dneva preklečal na koru, zatopljen v molitev.

Kaj čuda, da je bil izredni mož zgled pokorščine in ponižnosti, ljubeznivosti in potrpežljivosti, vzor vsakemu redovniku in duhovniku. Bog je zvestega služabnika v svojih nepojmljivih sklepih poklical sicer nenadoma vendar kakor upamo, dobro pripravljene. Vse njegove in naše prijatelje pa prosimo, naj z molitvijo moža, ki je bil vsem ljubezen in dobroti, priporočajo božji Ljubezni in Dobroti.

IZ MARIBORA.

Odhod škofa dr. Karlina v Rim. Dne 26 v torek ob 10. uri se je škof dr. Karlin odpeljal v Rim. Na kolodvoru se je poslovil od mariborske duhovščine, katero je vodil dr. Ma-

tek. Škofa spremljata na potu kanonika gg. Casil in Janežič.

Novi zvon v mariborski stolnici obesijo te dni — vsled ovir je včerašnje obešanje odpadlo.

Seja občinskega sveta se je vršila snoči. Razpravljali so o preureditvi plač mestnih uslužbencev na podlagi nove službene pragmatike, ki je bila sprejeta na zadnji seji občinskega sveta.

Žrtve železniške nesreče. Včeraj smo poročali, da je v soboto med postajama Poljana in Slov. Bistrica počil kotel na lokomotivi. Krop je močno poparil strojevodjo Kieslich, ki pa je, preden se je onesvestil, ustavil lokomotivo in tako preprečil veliko nesrečo. Strojvodja Kieslich je včeraj v strašnih bolečinah umrl.

Zopetna podražitev stanovanj. Od mesečne sobe zahtevajo 500 Din. Tudi znak razmer!

Zasačeni tatovi. Policija je zasačila v tovarni »Kristal« tatove, ravno ko so hoteli odnesti šipo, vredno 6000 Din. Vodja tatov je neki Jožef Črtnič.

* * *

† Kanonik in dekan Ivan Bohanec. V ponedeljek, 25. maja zvečer je umrl v Šmarju pri Jelšah kanonik in dekan Ivan Bohanec. Rojen je bil 7. junija 1849 pri Sv. Križu pri Ljutomeru. V mašnika je bil posvečen 25. julija 1875. Vprav dva meseca sta ga ločila od zlate maše; ni je dočkal, huda pljučnica je starčka ugrabila. Po smrti dekana Juga je nastopil Bohanec šmarsko župnijo o Vseh svetih 1908; prej je bil župnik pri Svetinjah blizu Ormoža. Pokojni je bil vnet in zgleden duhovnik, splošno priljubljen in spoštovan. V letih 1910 in 1911 je dal prenoviti znameniti križev pot ob bregu Sv. Roka nad Šmarjem, delo iz srede 18. stoletja. Pri tem ga je podpiral šmarski rojak prof. Ivan Vreže. L. 1918. je bil Bohanec imenovan za častnega kanonika lavantinskega stolnega kapitlja. Pogreb bo v četrtek, 28. maja ob 10. uri. Blagumu pokojniku svetila večna luč!

Orlovska prireditev v Jarenini v nedeljo je bila prava manifestacija našega ljudstva, tako da je v tvis prejšnje nedeljske sokolske prireditve direktno med ljudstvom zabrisan. Prireditve je posetil tudi mariborski župan g. dr. Leskovar.

Promet večernih vlakov na progi Grobelno—Rogatec. Pričenši s 30. majem 1925 bosta vozila na progi Grobelno—Rogatec dnevno redno mešana vlaka štev. 6837 in 6838, ki vozita sicer le ob sreдах in sobotah. Mešani vlak štev. 6837 bo odhajal iz Rogatca ob 18.2 uri in bo imel v Grobelnem zvezo na večerne potniške vlake proti Ljubljani in Mariboru, mešani vlak štev. 6838 pa iz Grobelnega ob 21.30 uri ter bo imel tanekaj priključek na večerne potniške vlake iz Ljubljane in Maribora.

Iz ostale Jugoslavije.

Ustavljen katoliški list. Na poziv velikega župana je državni pravdnik v Sarajevu ustavil izhajanje najbolj razširjenega hrvatskega katoliškega lista »Nedelje«. Sodišče je ustavitve potrdilo.

Življenje princa Jurija na Belju. Glasilo Davidovičeve demokratske stranke v Novem Sadu, »Narod«, prinaša o življenju princa Jurija ki so ga, kakor znano, internirali na Belju, sledeče podatke: Princ stanuje v vili »Aleksandrov dvorec«, v kateri stanuje kralj, kadar pride na Belje. Vila stoji sredi ogromnega gozda, ki meri do 30.000 oralo. Dnevi potekajo princu enolično. Kadar se naveliča družbe majorja in poročnika, ki sta mu dodeljena oz. ki imata nalogo, da pazita na njegovo gibanje, se princ odpelje na pristavo »Sokolovac« — a vedno v spremstvu straže. Vselej preden se princ kamorkoli gane, mora javiti majorju, ki nato obvesti orožnike, katerih je ondi do 40. Princu ne dovolijo nobenega občevarja s komurkoli razen s službenimi osebami. Princ velik del dneva prečita. Ker je dal ostavko na svoj vojaški čin kot major, hodi vedno v civilni obleki.

Boj za alkohol v Zagrebu. Neki zagrebški list se peča z objestnimi pivskimi razvadammi v Zagrebu. Kaj pomaga vsa protialkoholna propaganda po šolah in predavalnicah, če pa vabi ljudi na vsakem koraku krčma za krčmo. Krčmarji so objestni in se niti malo ne zmenijo za oblastvene naredbe glede omejitve točenja pijače. Na neki krčmi se blesti sledeči reklamni napis: »Stoj in pij!« Šegav Zagrebčan je menil: »Pit bu mogel, ali je li bu stati mogel?«

Smrtna kosa. V Belgradu je umrl starosta srbskih slikarjev in telovadcev Stevo Todorović, star 93 let. Pokojnik je bil član belgrajske akademije za znanost in umetnost. — V Zagrebu je umrl učitelj na vladnici tamkajšnjega učiteljskega Vjekoslav Kirin. — V Zagrebu je umrla gospa Emilija Lipošček, soproga podpolkovnika v pok. Iva Lipoščka. Zadnja leta je živela s svojim možem, ki doživlja — kakor ostali tovrstni upokojenci — pokojnino v kronah, v veliki bedi.

Nizke cene zgodnjega sadja v Zagrebu. Na zagrebški trg prihajajo že velike množine čršenj in jagod. Cene so bile v nedeljo obojemu blagu po 10—15 Din kilogram.

Likvidacija pokrajinske uprave v Zagrebu je dovršena. Likvidator bivši veliki župan Jovan Mojsilović bo poklican v notranje ministarstvo kot načelnik oddelka za Hrvatsko in Slavonijo.

Tihotapstvo v Dalmaciji. Javna tajnost je, da je po vsej Dalmaciji razširjeno tihotapstvo z Italijo, pri čemer tvori zlasti Zader zvezno točko. Nedavno tega so prišli na sled celemu velikemu tihotapskemu podjetju, ki je vtihotapilo za milijonske vrednosti blaga. Stvar se tiče znanega šibeniškega milijonarja Stipa Šareja. Šare je bil mesar, polagoma pa je postal veletrgovec z vsem mogočim blagom, ki ga je dajal izpod tržnih cen. Dognali so, da je blago vtihotapiljal preko Zadra iz Italije. Njegovo premoženje znaša danes nad 20 milijonov Din.

Jubilej prof. dr. Redlicha. V Belgradu je slavil te dni 35letnico svojega znanstvenega dela sloviti ruski ginekolog prof. dr. Redlich.

Strokovni izpiti za uradnike. V raznih ministrstvih v Behgradu so sestavili komisije za strokovne izpise uradništva v zmislu uradniškega zakona. V nekaterih ministrstvih so z izpiti že začeli.

Dom narodnega zdravja v Somboru. Minolo nedeljo so v Somboru slovesno otvorili Dom narodnega zdravja, ki so ga zgradili iz poročnega daru kraljevemu paru. Dom je ustrojen kot poliklinika in obsega poleg bolnišnice razne socialnozdravstvene ustanove. Ob otvoritvi je zastopal kralja in kraljico admiral Prica.

Preskrba Dalmacije z vodo. Generalno ravnateljstvo za vode namerava letošnje leto začeti v Dalmaciji z večjimi deli za preskrbo tamkajšnjih krajev z vodo.

Društvo za pospeševanje zakonov. Ne davno tega se je v Subotici osnovalo društvo za pospeševanje zakonskih zvez. Društveni člani plačajo po vsaki poroki svojih članov po 50 dinarjev v društveno blagajno, zato pa dobi vsak član, ko se poroči po 20.000 Din. — Novo društvo živa splošno simpatije in številno članov hitro narašča.

Hrvatski odvetaiki proti tiskovnemu in sodniškemu zakonu. Minolo soboto je bil v Zagrebu občni zbor odvetniškega društva. Med drugim so sklenili protestno resolucijo proti vladnemu načrtu tiskovnega in sodniškega zakona, ki izpodkopavata tiskovno svobodo odnočno sodniško neodvisnost.

Narodna spominska slavnost. Od 19. do 21. junija t. l. se vrše v Belgradu velike slavnosti v proslavo 50letnice uslaje 1874.—1888. leta. Služba božja za vse v bojih za narodno svobodo padle bo v zaobljubljeni cerkvi pok. kralja Petra v Oplencu.

Skandal v sarajevski Mestni hranilnici. Sarajevski »Glas Slobode« od minolega petka prinaša povodom procesa zaradi pomever v sarajevski mestni hranilnici senzacionalna odkritja. Pravi, da so se uganjale v hranilnici na korist režimovcem razne korupcije. Hranilnica je dobila od poštne hranilnice 4 milijone dinarjev po 8 od sto. Ta denar je s svojim lastnim denarjem vred vložila v razne sarajevske banke po isti obrestni meri: 8 odstotkov. Raznim najvišjim uradnikom zavoda so se izplačali »dodatki« na plačo v zneskih do 158.000 Din. Samo za »reprezentančne cigarete« se je izplačalo do 200.009 Din.

Potovanje naprčno naslovljenega pisma. Neki sarajevski list je dobil v roke pisemsko kuverto, raz katere je razvidno sledeče: Dotično pismo je bilo meseca julija 1923 odpisano v Sarajevo z napačno označbo pokrajine »Persien«. Pismo je dejansko romalo v Perzijo in dospelo v Teheran dne 22. julija 1923. Perzijski poštarji so pa očividno boljše pokrovani v zemljepisju nego nemški, pa so na pismu »Persien« izbrisali in nadomestili z Bosno. Tako je pismo dne 30. julija 1923 srečno došlo preko Perzije v Sarajevo in v roke naslovljenju.

Samo pod znamko

in samo v 1/2 kg zavojih dobiš zanesljivo izvrstne TESTENINE.

Iz Primorske.

Trgovska šola v Gorici se spremeni v višji trgovski učni zavod.

Skladišča v Trstu. Javna skladišča v Trstu, ki so danes v državni upravi, bodo opustili birokratskih sitnosti in jim bodo dali avtonomno upravo. Osebe pa, ki so jih poklicali v vodstvo nove uprave, hočejo prevzeti odgovornost zanj le v slučaju, da jim dodeli država za vodstvo podjetja potrebna sredstva.

Snežnik. Povodom industrijske in poljedelske razstave, ki se bo vršila na Reki v letošnjem poletju, bodo otvorili na Snežniku (laško Monte Nevoso) veliko novo planinsko kočjo reške sekcije »Club-a Alpino Italiano«. Na razstavi bodo zastopane tudi italijanske kolonije z usnatimi in pleteninskimi izdelki, s preprogami, ovejno volno, bombazem itd. Vsako drugo leto v Rimu otvorjena umetnostna razstava se bo v času reške razstave preselila na Reko.

Za gospodarski dvig Reke. Prefekt kvarnerske provincije Vivorio in občinski reški komisar Piva sta bila v Rimu, da sta razložila vladi kritični položaj Reke in jo prosila pomoči.

Iz širnega sveta.

Amundsen.

Še sedaj nobenega poročila. Širijo se najneverjetnejše vesti. Vsa Amerika in vsa Norveška sta mrzličasto vznemirjeni. Mc Millan, ki je itak sam hotel z aeroplanom na tečaj, hoče odriniti s štirimi letali Amundsenu na pomoč. Kaj bo naredil, če letala še tako niso kakor Amundsenova! Amerika ponuja zračni ladji »Shenandoah« in »Los Angeles«, da gresta gor. Rok povratka je že davno potekel.

Oslo, 26. maja. (Izv.) Fridtjof Nansen je izjavil, da ni nobenega povoda za skrb glede Amundsena. Zakasnitev par dni ne pomeni nič. Skoro izključeno je, da bi se letali pokvarili, ker sta bili temeljito preizkušeni. Znan polarni raziskovalec polkovnik Koch tudi pravi, da ni nobenega povoda za skrb. Najbrže je moral Amundsen večkrat pristati na tla in hoditi peš, predno je došel na severni tečaj. Zato je zakasnitev umevna.

Oslo, 26. maja. (Izv.) »Norges Handels Sydvart« poroča o Amundsenu, da divja na skrajnem severu hud snežni vihar, ki da bo Amundsena prisilil k vrnitvi, če bo to sploh še mogoče.

Oslo, 26. maja. (Izv.) Po današnjih opoldanskih poročilih se Amundsen dosedaj še ni vrnil na Spitzberge.

New York, 26. maja. (Izv.) Ameriško zračno brodogje se pripravlja pod vodstvom Mac Milana, da poleti Amundsenu na pomoč.

Amerika želi francoske otoke.

Amerika rada poudarja, da ni zemlje lažna in da ji je tuja vsaka osvajačna politika. V resnici pa tudi ameriški imperializem stremi vedno dalje preko svojih meja. Vsekakor pa se pri tem po vojni s Španijo, kateri je otel Puertoriko in si podvrgel Kubo, izogiba nasilnemu osvajanju ter se za pridobivanje novih pokrajin poslužuje trgovske politike, kupčije. Že l. 1801. je bila Amerika od Francije kupila Louisiano. V novejšem času je kupila od Španije Florido, od Rusije Aljasko, od Danske Virginjske otoke. S tem pa ameriški imperializem še davno ni nasičen. Nasproti Panamskemu kanalu leže razna otočja in otoki, ki še niso pod ameriško oblastjo in tudi Filipine še loči od Amerike tuja posest. Pravkar se pripravlja Amerika, da poseže po teh otokih, v kolikor so francoska posest. Ne s silo, ampak trgovskim potom: Francija neaj pravna svoje težke vojne dolgove nasproti Ameriki s temi otoki. To so francoski antiljski otoki Guadeloupe, Martinique, St. Barthélemy v Atlantskem oceanu in otočja Marquesas, Paumotu in Samoa v Tihem oceanu. Prvi naj bi služili v varnost Panamskemu kanalu, drugi v obrambo Filipin in zlasti kot pomorska baza v morebitni vojni z Japonsko.

Francosi zaenkrat o tej kupčiji nočejo še nič slišati. A če se bodo še v naprej tako trdovratno branili upeljave vsakih davkov za pokritje vojnih stroškov, ki so jih morali uvesti in jih že plačujejo vsi drugi narodi, ki so se bili udeležili vojne, bo Amerika najbrže že to pot dosegla svoj cilj.

Pogodba iz rimskih časov.

Dopisnik pariške »Akademije« napisov Maurice Besnier je našel arheološko redkost. Gre za pogodbo o prodaji konja dirkača za časa rimske vlade v Egiptu. Konj je bil vračen iz Kapadokije in ga je prodal nek centurijus kavalerijskemu častniku za dirkanje voz za svoto 120.000 današnjih dinarjev. Vršla se je pa ta kupčija, ko je vladal cesar Vespazijan (69—79 po Kr.).

Za potovalce v Italijo.

Po zgledu prvega družabnega potovanja iz Italije v Tripolitanijo prirejajo sedaj tudi druge. Namenjena so ta potovanja zlasti izletnikom, trgovcem in poljedelcem. Mimogrede obiščejo izletniki tudi Malto. Prvo potovanje se je začelo 10. maja. Za Tripolitanijo je namenjenih 10 dni; obiščejo glavne trge, mošaje, slikovite arabske in židovske mestne oddelke. Z avtomobilom se popeljemo v gorove Garian, v oaze, obiščejo razvaline Leptis magna itd.

Preiskava proti nemškemu prestolonasledniku

zaradi grozovitosti v vojski je končana. Preiskavo je vodilo najvišje sodišče. Dognalo je, da prestolonaslednik ni nikdar dal nobenega povelja, naj se mesta in kraji požigajo ali plenijo, in da ne more biti odgovoren za smrtne obsodbe, ki so jih izvršila vojaška sodišča njegove armade.

Redek plen.

Kapitan Lomar je ustrelil ob reki Kongo gorilo. Bila je mati in je imela dva mladiča pri sebi. Mladiča je vzel kapitan s seboj, se je ustavil z njima v svrhu aklimatizacije na Francoskem in ju je pripeljal sedaj na Angleško.

Meteor.

Med hudo nevihto je padel v mestecu Emsworth na Angleškem meteor na hišo, kjer je neka 83 letna gospa gostila svoje prijatelje. Meteor je bil velik kakor nogometna žoga. Predrl je streho, porušil dimnik in razbil več oken.

Za natakarkje.

Hotelirji in gostilničarji v Londonu pošiljajo natakarkje angleške narodnosti v tujino, da se bolj izobrazijo. Danes so londonski natakarkji na polovico Italijani, ostali so Angleži, Francozi, Švicarji in Čehi. To, kar so sedaj Italijani, so bili prej Nemci. Potreba po natakarkjih je v zadnjem času v Londonu zelo narasla, in sicer zato, ker gredo ljudje od dne do dne bolj v hotele in gostilne na hrano. Za natakarkje cvete trenotno v Londonu zelo bujna pšenica; inteligentni in pripraven mlad moški pride kmalu na 1000 funtov na leto, to je 300.000 dinarjev, prvi nadzorovalni natakarkji pa na 2000 do 3000 funtov.

Ponarejene starine.

Profesor Coling Fink z ameriške univerze Columbia pregleduje in popravlja egiptске in etruške bronaste starine v muzeju Metropolitanov v Newyorku. Prišel je na to, da je polovica ponarejena, in sicer ravno najdragocenejše. Na elektrokemičen način je preskusil dosedaj okoli 600 predmetov. Neki posebno lep majhen kip je vlit iz svinca na 1000 funtov na leto, to je 300.000 dinarjev, prvi nadzorovalni natakarkji pa na 2000 do 3000 funtov.

Vojaško zrakoplovstvo v Italiji

se bo letos popolnoma preustrojilo. Po angleškem outgesod poudarja opozorje ministrstvo. Vse zračno brodogje bo razdeljeno v 12 rojev z 90 pododdelki; častnikov bo še enkrat več kakor sedaj in tudi število moštva bodo pomnožili od 12.000 na 24.000.

Aeroplan proti gosencam.

V Ameriki z aeroplanom sejejo, uničujejo malarijo povzročujoče mušice in se uspešno borijo proti največjim škodljivcem gozda, proti gosencam. Sedaj so začeli s takimi poskusi tudi na Nemškem. Pri mestu Eberswalde so grozile gosence gozdom s popolnim uničenjem. Poslali so tja aeroplane, ki so leteli v višini 20 metrov nad gozdovi v obsegu štirih kvadratnih kilometrov. Aeroplani so stresali na gozd poseben prah (calcium-arsen), obenem so v razdalji 10 metrov postavili na strani vetra velike železne kotle, iz katerih se je valil gost žgoč dim, ki je kmalu ves gozd zajel. Poskus so napravili v treh delih: v enem oddelku so tresli samo prah, v drugem so delovali samo s plinom, v tretjem so pa porabili oba načina. Drugo jutro so bila tla pokrita z milijoni in milijoni mrtvih gosenic.

* * *

Uradništvo na Nemškem. Na Nemškem pride na 13 davkoplačevalcev 1 uradnik. Danes je na Nemškem 1.700.000 uradnikov. Upoštevati moramo število prebivalstva, ki ga je nad 60 milijonov.

Dviganje ladij. V zalivu Scapa Flow na Orkneyskih otokih so dvignili že deveto nemško potopljeno ladjo, torpedni rušilec 526.

Najstarejši tramvayski sprevodnik v Londonu, je umrl te dni, med izvrševanjem službe; smrt ga je dohitela ravno, ko je bil oddal svojo dnevno blagajno. Dosegel je starost 74 let, v službi tramvayske družbe je bil pa brez presledka 48 let.

Otoka Helgoland, pred izlivom Labe, je vsak dan manj. Obrežje pada v morje, valovi ga spodjedajo. Prav te dni je izginilo v valovih 3000 kubičnih metrov kamena in prsti.

Štelski bourbonski kralji. Uprava spomenikov v Neapolu bo napravila za 17 članov štelske bourbonske kraljeve rodbine primerne grobnice v cerkvi Santa Chiara.

Stanovanjsko vprašanje študirajo in rešujejo najbolj pridno v Milanu. Sedaj so izven mesta, ob Porta Romana, zgradili nov mestni oddelek za tiste, ki so jih gospodarji vrgli iz stanovanja.

Nemške železnice so znižale vozmino za 30 do 35 odstotkov za vse kovine, ki jih uporabljajo pri gradbi ali popraviljanju ladij.

Višinski rekord. Francoski letavski stotnik Clausel se je s tovorom 250 kg dvignil v aeroplanu 9325 metrov visoko in je s ter dosegel nov višinski rekord.

DOLGO POTOVANJE.

Angleški prestolonaslednik se je podal na potovanje v Zahodno in Južno Afriko ter v Južno Ameriko. Hodil bo do septembra okoli prepotoval bo pa 46.000 kilometrov.

Boj za treznost.

42% dijakov-visokošolcev vseučilišča Harvard v Severni Ameriki še ni pokusilo opojnih pijač. Kje je pri nas ljudska šola, na kateri 42% abecedarjev še ni pokusilo alkohola!

Japonska je sklenila z Združenimi državami v Ameriki pogodbo, glasom katere smejo amerikanski carinski in policijski uradniki pregledovati japonske ladje tudi izven območja, ki spada k Severni Ameriki. To je do sela pogodba te vrste, ki jo je Amerika sklenila z drugimi pomorskimi državami.

V Veliki Britaniji je grof Novar v gospodski zbornici predložil zakonski načrt, ki vsebuje važne spremembe točilnega zakona na Škotskem. Po tem načrtu naj bi se število krčem tekom 11 let znižalo za 20%. Gosposka zbornica je predlog sprejela z 40:23 glasovi, vendar ni upati, da bi zaenkrat v spodnji zbornici zani glasovala.

Gospodarstvo.

Uradni tečaji za mesec junij 1925. Finančno ministrstvo je določilo za junij sledeče uradne tečaje: napoleon 238 Din, turška lira 269, angleški funt sterling 299, dolar 61.50, kanadski dolar 61, nemška zlata marka 14.63, avstrijski šiling 8.65, 100 francoskih frankov 317, 100 italijanskih lir 249, 100 belgijskih frankov 308, 100 holandskih goldinarjev 2478, 100 romunskih lejev 29, 100 bolgarskih levov 45, 100 danskih kron 1160, 100 švedskih kron 1646, 100 norveških kron 1034, 100 španskih pezov 896, 100 grških drahem 108, 100 češkoslovaških kron 183, milijon ogrskih kron 865 dinarjev.

Nova industrija v Mariboru. Kakor poroča graška »Tagespost«, namerava tvrdka Gaspari & Faninger zgraditi v Mariboru tkalnico trikotaze, ki bi bila tako velika, da bi lahko zalagala Jugoslavijo s trikotazami.

Kriza industrije. Iz Polzele nam pišejo, da je Strojilna, lesna in kemična industrija d. d. na Polzeli pri Celju v sredi tega meseca popolnoma ustavila obrat in odpuštila vse delavstvo (katerega zaposluje normalno okoli 200). Na občnem zboru se namerava zvišati delniško glavnico.

Potrditve prisilne poravnave izven konkursa. Potrjuje se poravnava sklenjena med Viktorjem Petanom, trgovcem v Brežicah, in njegovimi upniki za 52 odstotkov njih zahtevkov na glavnici.

Konec poravnalnega postopanja. Poravnalno postopanje dipl. ing. chem. Edvarda Kandušerja, lastnika tehn.-farm. laboratorija »Lavoisiera« v Celju, je končano, ker se je zadovoljil z upniki poravnal.

Vpis v trgovski register. Vpisala se je tvrdka: »Inkra«, industrija kravat D. Cerlini et Comp. v Celju.

Končna likvidacija. Ker likvidacija tvrdke: I. Kokoschinegg, manufaktura en gros, import-eksport, d. z o. z. v likvidaciji, končana, se je tvrdka izbrisala iz trgovskega registra.

Likvidaciji. Zadruga za izdelovanje domačega lanenega olja in firneža, r. z. z o. z. v Seničici pri Medvodah, je prešla v likvidacijo, ravnotako »Samopomoče gospodarsko društvo nameščencev in upokojujencev r. z. z o. z. v Višnji gori (prijava terjatev do 31. maja 1925).

Občni zbor belgrajske borze se vrši 28. t. m., ker na skupščini z dne 24. t. m. ni bilo prisotno zadostno število članov.

Iz Narodne banke. Upravni odbor Narodne banke se je pečal s prošnjami za podeljevanje novih kreditov. Kreditov za podeliti ima Narodna banka okoli 100 milijonov dinarjev. Istočasno se vrši naprej revizija, ki je v večini pokrajin že zaključena. 1. junija t. l. poteče rok za povračilo sezonskih kreditov iz lanskega leta. — Iz Belgrada javljajo tudi, da bo dala Narodna banka v promet koncem junija t. l. nov drobiž (1/2, 1 in 2 dinarja) in sicer kovan. Ravnotako trdijo tudi v Belgradu, da bomo kmalu dobili tudi milijon zlatnikov po 20 dinarjev.

Prometno-tarifne vesti. Delo pri novem železniškem tarifu se bliža koncu. Komisija, ki se s tem bavi je mnenja, da bi stopil novi tarif v veljavo tekom meseca avgusta t. l. — Tarifni odbor pri prometnem ministrstvu bo po vestih iz Belgrada sklican menda v sredi avgusta t. l. — Merodajni krogi trdijo, da je v prometnem ministrstvu že vse pripravljeno, da se ukine lomljeno tarifiranje, kar bo veljalo zlasti za proge bivše Južne železnice in proge, ki imajo priključek na bivšo Južno železnico. Ker pa bo država izgubila dohodke, se bo za prevoz blaga po vicinalnih železnica plačalo dodatek 10%. — V prometnem ministrstvu baje tudi pripravljajo, da se bodo v bodočem finančnem zakonu določili krediti za vse neizplačane reklamacije gospodarskih krogov.

Liška železnica. Dela na železniški progi Gračac—Kmin se bližajo koncu. Tračnice je treba položiti še na progi 13 km. Slovesna otvoritev proge se bo izvršila 28. junija t. l.

Kr. ravnateljstvo šum v Ljubljani proda ca 2000 prn³ bukovih polen, zloženih na skladišču Srnjak pri Ravnah v Bohinjski Bistrici. Pravilno kolekovano ponudbo, opremljeno z 10% vadijem, je vložiti do 15. junija 1925 do 11. ure pri Ravnateljstvu šum v Ljubljani, Križanke. Pojasnila daje omenjena direkcija in šumska uprava v Bohinjski Bistrici.

Zagrebska borza za blago in vrednote. Imenik članov predsedstva in razsodnikov zagrebske borze za blago in vrednote je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Velesejm v Padovi. Obrazce za prijavo udeležencev za velesejm v Padovi, ki se bo vršil letos od 5. do 19. junija, dobijo intereseanti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

g Kovan denar v Avstriji. Z Dunaja javljajo, da bodo v kratkem potegnili iz prometa bankovce po 10.000 aK in da bodo v teku meseca julija t. l. izdali kovan denar po 5 in 20 šilingov.

Izvoz avtomobilov iz Italije. V januarju in februarju letos je Italija izvozila 3.468 avtomobilov v vrednosti 74 milijonov lir napram 2404 avtomobilom za 45 milijonov lir v istem razdobju lanskega leta.

BORZA.

Dne 26. maja 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.3816—2.4116 (2.438—2.468), London 292.03—295.06 (294.50—297.50), Newyork 59.87—60.67 (60.18—60.98), Pariz 3.0750—3.1250 (3.095—3.145), Praga 1.7810—1.8050 (1.791—1.815), Dunaj 8.435—8.555 (8.62—8.64), Curih 11.63—11.73 (11.73—11.83). Tendence slaba.

Curih. Belgrad 8.5250 (8.525), Berlin 1.2310, Holandska 207.75, Newyork 516.70 (517), London 25.1225 (25.1250), Pariz 26.15 (26.45), Milan 20.57 (20.825), Bruselj 25.70, Praga 15.325 (15.32), Budimpešta 0.00726, Bukarešta 2.40, Sofija 8.75.

Dunaj. Devize: Belgrad 11.82, Kodanj 133.50, London 34.49, Milan 28.22, Newyork 709.35, Pariz 35.87, Varšava 136.13. — Valute: Dolarij 706.47, angleški funt 34.44, lira 28.26, češkoslovaška krona 21.

Praga. Devize: Lira 154.55, Zagreb 58.50, Pariz 171.375, London 164.10, Newyork 33.75.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstotno inv. posojilo 63 (bl.); vojna škoda 195—200; Celjska posoj. 200—204; Ljubljanska kreditna 225 (den.); Merkantilna 110 do 125; Praštediona 805—810; Kreditni zavod 185 do 195; Strojne tovarne 132 (bl.); Trbovlje 375 do 385; Večve 100—114; Slavna družba 205—280; 4 in pol odstotni zastavni listi 20 (den.); 4 in pol odst. kom. zadolžnice 20 (den.).

Zagreb. Hrv. eskomptna 105—105.50; Kreditna, Zagreb 105—108; Hipotekarna 59.50—60; Jugobanka 100—102; Praštediona 800—805; Ljubljanska kreditna 250—252.50; Eksploatacija 34; Sečelana 500—560; Gutmann 360—380; Slavonija 52 do 52.50; Večve 100; 7 odst. drž. inv. pos. 63.50; vojna škoda 193—197.

Dunaj. Efekti: Alpine 295.500, Greinitz 136 tisoč, Trbovlje 431.000, Hrv. eskomptna 120.000, Leykam 138.000, Hrv. slav. hipotekarna 6.8, Avstr. tvornice za dušik 17, Slavonija 6.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastovi frizi, 4—10 cm, 25—60 cm, l. in II., fco meja 1400 (den.); hrastovi blodi, od 25 cm prem. napr., od 3 m dolž., fco nakl. postaja 520 (den.); trami 8-8, 11-11, 11-13, 13-16, merkant. tesani, monte, fco meja 572 (den.); cerovi krliji, od 25 cm prem. napr., od 2 m dolž., fco nakl. postaja 14 vag., zaklj. 18. — Zito in poljski pridelki: pšenica Rosafé, 80 kg, rinf., promptna, par. Ljubljana 490 (bl.); pšenica avstralska, rinfusa, promptna, par. Ljubljana 485 (bl.); pšenica Hard Winter 2, rinf., promptna, par. Ljubljana 500 (bl.); otrobi pšenični drob, parifeta Ljubljana 190 (bl.); korusa, dob. maj, junij, par. Postojna neocar. 250; korusa, par. Ljubljana, plač. po prej. 1 vag., zaklj. 235; rž makedonska, 72-73 kg, par. Ljubljana 400 (bl.); ječmen 57-59 kg, fco maked. postaja 300 (bl.); oves maked., orig., par. Ljubljana 380 (bl.); krompir beli, fco dol. postaja 125 (den.); krompir rumeni, fco štaj. postaja 115 (bl.); krompir rdečkast, fco štaj. postaja 135 (bl.).

dni, — to znaša štirideset tisoč gotovega denarja. In šestega dne v mesecu lahko računata še na dvajset tisoč od vodovodne družbe. Skomizgnil je z rano. »Sprejmite ali pustite. To so moji pogoji.«

»Sedaj velja, pes žre psa, in jaz ne prezrem koščeka mesa, ki plava naokoli,« je tisti popoldan Daylight izjavil Heganu; in Simon Dolliver je šel pot onih nesrečnih v veliki paniki, ki jih je zajela z obilico papirja, a brez gotovega denarja.

Daylightova pomagala za silo in iznajdbe so bile presenetljive. Nič ni uteklo neopazeno njegovim bistrim očem, naj si je bilo še tako veliko ali majhno. Njegova zaposlenost je bila silna. Sedaj ni več imel kosila. Dnevi so bili prekratki in v popoldanskih urah je imel v svoji pisarni toliko posla kakor ob vsaki drugi uri. Koncem dneva je bil izmučen in izčrpan in je kakor nikdar prej iskal olajšave v alkoholu. Iz pisarne se je odpeljal domov v svoj hotel, se podal naravnost v svoje sobe, kjer so mu mahoma prinesli prvega od dolge vrste dvojnih martinijev. Pri večerji mu je bila glava precej meglena in panika pozabljena. Ko je šel v posteljo, je bil s pomočjo škotske viske opit, vendar ne omamljen, pač pa samo precej pod vplivom prijetnega, milega omamljivega sredstva.

Drugo jutro se je prebudil s sesušenimi ustnicami in z občutki nekake težkosti v glavi, ki so mu hitro prešli. Ob osmih je

Usmrtilitev Simona Nagliča.

Ljubljana, torek 26. maja 1925.

Kakor pri razglasitvi smrtne obsodbe in včeraj ves dan, tako je ostal Naglič navidezno miren tudi zvečer in vso noč. Popoldne se je pripeljal k njemu brat, otrok pa ni pripeljal, kar tudi ne bi bilo umestno, dasi jih je Naglič želel še enkrat videti. Brat je ostal pri njem celo popoldne in vso noč in je skupno z njim v celici prenočil. Popoldne in zvečer je sprejemal Naglič tudi druge obiske. Naglič je pred smrtjo dobro jedel in tudi pil, gotovo ne zaradi lakote, marveč, da se premoti; posebno strastno je kadil. — Po večerji mu je postalo včasih golovo vled notranje duševne razburjenosti nekoliko slabo, vendar je takoj zopet okrevljal. — Z bratom se je razgovarjal vso noč o svojih družinskih razmerah. Najboljše je bilo vprašanje glede otroka, o katerih je Naglič poudarjal, da jih ima zelo rad. Njegova želja je bila, da prevzame otroka brat Josip, čemur pa so se odločno protivili sorodniki njegove pokojne žene, ki so zahtevali otroke zase. Ta zadeva še ni rešena.

V jutranjih urah se je Naglič zopet vsaj na videz umiril in se je udal v božjo voljo. Že zvečer ga je pater dr. Angelik Tominec spovedal. Ostal je dalj časa pri njem in ga je lepo pripravil na zadnjo težko pot. Mož je bil, kot nam je že prejšnji dan sam izjavil, veren in se je popolnoma pokesal vseh svojih grehov. Ob pol štirih zjutraj ga je pater dr. Tominec obhajal, nakar je Naglič pobožno s patrom in bratom skupaj molil molitve za umirajočce. Spravil se je popolnoma skesan z Bogom in z ljudmi in je čakal usodne ure, da nastopi svojo zadnjo pot. P. dr. Tominec je povedal, da je bil obsojenec naznanj udan, miren, da pa je bil zelo bled; gotovo mu je vera najbolj lajšala strašne trenutke pred smrtjo.

Okrog 5 zjutraj so obiskali Nagliča zastopniki ljubljanskih dnevnikov. Naglič jih je rade volje sprejel in je rekel, da naj ga le vprašajo, če kaj žele od njega. Mož je sedel v svoji celici na klopi pri mizi, na kateri je stalo veliko božje razpelo. Pred sabo je imel škodelico črne vroče kave in pa nekaj cigarete. Bil je pač nekoliko nemiren, kar se mu je pa poznalo le nekoliko pri govorjenju in pa pri nervoznem vrtenju cigarete. Očividno se je Naglič zelo premagoval. Njemu nasproti je sedel njegov brat. Časnikarje je Naglič prav lepo pozdravil. Na vsa stavljenja vprašanja je dajal povsem točne in jasne odgovore. — Na vprašanje, kako je prebil noč, je odgovoril, da ni spal prav nič, marveč se je razgovarjal z bratom glede ureditve domačih razmer, deloma pa je razmišljal o svojem življenju. Na vprašanje, če je uredil svoje gospodarske zadeve, je odgovoril povsem mirno, da je vse v redu in da je poskrbljeno tudi za otroka. Časnikarji so se nato poslovili od Nagliča, ki je vsakemu podal stoje roko in želel jasno »Z Bogom!«

Usmrtilitev se je izvršila na drugem podgastem, precej velikem dvorišču justične palače, kjer je bil zabit v zemljo kol za obešenje. Krvnik Mausner in njegov pomočnik Hardt sta bila prisotna. Na obeh straneh ob zidu pa so stali v redu in sicer orodniki na eni in stražniki na drugi strani. Pred stebrom se je postavil sodni senat in sicer predsednik višji sodni svetnik dr. Kaiser in pa volanta sodni svetnik dr. Gradnik, sodnik Lederhas in pa državni pravdnik Ogoreutz. Takoj za senatom so pripeljali pazniki Lenče, Leban in Boštele obsojenca, ki je imel roke na hrbtu zvezane z močno vrvjo. Naglič je stopal odločno in ni pogledal ne na desno ne na levo. Brat se je je pred eksekucijo še enkrat bodril ter mu poslovil preje od njega, pater dr. Tominec pa ga je pred eksekucijo še enkrat bodril ter mu podelil sveto odvezo. — Simon Na-

glič je stopil navidez odločno pod steber. Tu di senat je opustil mučne formalnosti, ki gotovo človeku le še otežujejo poslednje trenutke, in je predsednik dr. Kaiser samo svečano dejal Nagliču, da je prišel trenutek, ko se izvrši kazen, nakar sta krvnika pričela takoj svoje delo. Eksekucije, ki nikakor ni tako enostavna, kakor bi si kdo mislil, ne bomo opisovali, zadostuje reči, da je dr. Travner konstatiral ob 6 uri 5 minut, da je nastopila smrt obsojenca po 11 minutah, nakar je dr. Kaiser zaključil žalosten prizor z besedami: »S tem je smrtna kazen nad Simonom Nagličem izvršena in je zadoščeno zakonu. Odpuščeno mu bodi!« S tem je bila usmrtilitev izvršena. Sodni dvor se je odstranil, za njim so odšli tudi gledalci in sta ostala na dvorišču le še krvnik in njegov pomočnik in pa sodni uslužbenec. Truplo obešenca mora ostati na steburu po predpisih za obešanje še eno uro. Po sedmi uri sta krvnika Nagličovo truplo snela in sta ga položila v krsto. Takoj nato so ga prepeljali na pokopališče k Sv. Križu, kjer so ga pokopali. Kol so izruvali iz zemlje in tako zbrisali vsako sled žalostnega dogodka. Za usmrčenje je bilo v vsem mestu in okolici silno zanimanje in gotovo bi bilo prišlo ogromno gledalcev, med njimi tudi zastopnice nežnega spola, če bi ne bili že prej razglasili, da je določeno za gledalce le gotovo število vstopnic, katere je delil predsednik delnega sodišča dr. Papež. Po našem mnenju bi se lahko ljudje usmrčevali brez vseh gledalcev razun v to poklicanih eksekutorjev. Tako pa je prišlo najmanj 200 radovednežev, ki so imeli pristop, velika množica ljudi pa je čakala izvršitve usmrtilite za cesti, da si kasneje ogledajo obsojenca. — Krvnika sta odpotovala iz Ljubljane še včeraj in odšla zopet po svojem žalostnem poslu. Baje imata še 17 obsojencev, ki čakajo na izvršitev smrtne obsodbe.

* * *

Naš poročevalec je včeraj obiskal p. dr. Angelika Tomineca, jetniškega duhovnika, in ga vprašal, kdaj da je dobil obvestilo o predstoječi eksekuciji nad Nagličem. Pater dr. Tominec je odgovoril, da je izvedel zanjo v pondeljek dopoldne ob pol 10 in da se je podal k obsojencu popoldne ob 2. Obsojenec je bil v svoji celici sam ter je patra sprejel zelo prijazno. Pater je začel z njim razgovor, tekom katerega ga je pripravil na sveto izpoved, katero je Naglič opravil povsem lepo kakor kristjan. Na poročevalčev vprašanje, da li more gospod dr. Tominec povedati, iz kakšnih nagibov je bil obsojenec izvršil svoj strašni zločin nad ženo in dali je svojo krivdo popolnoma spoznaval in priznaval, je odgovoril pater, da iz spovedi samoposebi umevamo ne more, oziroma ne sme ničesar povedati, kar pa ve izven spovedi, to je iz prostega razgovora z Nagličem, je to, da se je jasno zavedal svoje krivde. Pater je ostal v pondeljek pri njem približno dve uri in Nagliča tolažil ter pripravil na zadnjo uro. Nagliču je to silno dobro delo in očividno najbolj olajšalo njegove težke trenutke pred smrtjo. Prisrčno je stiskal p. Angeliku roko, ko se je od njega poslovil.

V torek zjutraj ob pol 4 je bil dr. Angelik Tominec zopet v celici. Navzoč je bil razun obsojenca še njegov brat. Najprej je Naglič izrazil željo, da se še izpove, vsled česar se je brat iz celice odstranil. Ko se je vrnil, je Naglič z vso pobožnostjo sprejel kleče sveto popotnico. Potem sta molila pater in obsojenec skupno molitve za umirajočce in žalostni del sv. rožnega venca, ki ga je molil z njima tudi brat. To je trajalo vse skupaj približno nad eno uro, nakar sta se brata še nekaj medseboj menila o domačih razmerah, pri čemer ju je spovednik pustil sama. Naglič je bil

Ljubezen in zlato.

96

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Rekel je predsedniku trgovske banke v San Antoniu, ki se mu je izgovarjal, ker mora podpirati toliko drugih:

»To so majhna drhal. Pustite jih, naj propadejo. Jaz sem tukaj kralj med keglji. Pri meni zaslužite več kot pri vseh njih skupaj. To je res, da jih imate preveč na hrbtu, ampak na vas je, da si volite enega ali drugega, to je vse. Sedaj velja za vas ali zanje vzgrizni v kisllo jabolko ali pa poginili. Jaz sem premočan, da bi me podrl. Vi bi mi samo lahko delali neprimliko, pa se sami zapletate. Vaša pot iz stiske je, da pustite malo drhal, da gre rakom živžgat, in jaz vam pri tem pomagam.«

V tem času denarne anarhije je bil zopet Daylight, ki se je lotil Simon Dolliverjevih zadev in pomagal, da je ta tekmecc docela propadel. The Golden Pate National Companyja je bila hrbtenica Dolliverjeve moči in Daylight je dejal njenemu predsedniku:

»Prožil sem vam roko v pomoč, vi pa sedaj v najzadnji sili ves čas pritiskate z Dolliverjem name. To ne gre. Poslušajte me, to ne gre. Dolliver ne bi mogel še deset dolarjev izkašljati, da bi se rešili. Pustite ga in jaz vam povem, kaj storim. Dam vam vse niklie mojih železnice skozi štiri

bil zopet za pisalno mizo pripravljajoč se za borbo, ob desetih zopet na obhodu okoli bank, zatem pa je brez prestanka do noči imel v rokah zavozlane zmede industrije, finance in človeške narave. Ko se je znočilo, je bil zopet v svojem hotelu, pri svojih dvojnatih martinijih in škotski viski. Tak je bil njegov program dan za dnev, teden za tednom.

Enoidvajseto poglavje.

Čeravno je bil Daylight med tovariši vesel, neizčrpiliv, prekipeljav življenjske moči in energije, je bil v svoji notranjosti vseeno utrujen. Včasih je pod vplivom žgane pijače imel hipe modrosti, vse jasnejše kakor v treznem stanju; tako na primer neko noč, ko je sedel na robu postelje z enim čevljem v roki in razmišljal o Dedini rečenici, da mu hkratu ni mogoče spati v več kot eni postelji. Še vedno s čevljem v roki se je oziral na dolgo vrsto uzid iz konjske žime po stenah. Vstal je in jih s čevljem v roki slovesno štel, nakar je odšel v sosednji sobi in dovršil štetje. Zatem se je vrnil nazaj v posteljo in resno ogovoril čevlji:

»Tista moja ženska ima prav. Samo ena postelja hkratu. Sto in štirideset žimnastih uzid, pa nobene ne rabim. Eno uzdo hkratu! Hkratu ne morem jezdit več kot enega konja. Ubogi Bob. Boljše, če te pošliem ven na pašo. Trideset milijonov, in sto

milijonov ali nič pred očmi, in kaj morem pokazati za vse te milijone? Vse polno je reči, ki jih denar ne more kupiti. Ne more kupiti te ženske. Ne more kupiti zmnožnosti. Čemu imam trideset milijonov, ko nimam prostora za več kot dober liter koktailov na dan? Ako bi imel ženo za sto litrov, bi bilo drugače. Ampak en liter — en bore liter! Tu živim, tridesetkratni milijonar, ki gara vsak dan hujski kakor tucaat ljudi skupaj, ti delajo za mene, in vse, kar morem dobiti za to delo, je, da jem dvakrat na dan, imam eno posteljo, en liter martinija pa sto in štirideset uzid na steni, da jih gledam. Obupno se je bulil v razstavo na steni. »Gospod čevlji, jaz cvrčim. Lahko noč.«

Daleko hujski od brzdanega, redovitega piveca je samotarski pivec in v tega se je Daylight razvijal. V družbi je redkokdaj še pil, pač pa, kadar je bil v svoji sobi, čisto sam. Ko se je vračal od neumornega dela vsakega dne, se je omamil do spanca, dobro vedoč, da vstane drugo jutro s suhim in pekočimi usti in ponavlja celodnevni program.

Koleša

J. Gorec

Vsi DELI, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi

kupite najbolje in najcenejše pri tvrdki palača »Ljubljanske kreditne banke« in Gospodarskega sveta 14.

medtem zapustil bratu svojo uro. Črez neka-ko pol ure se je dr. Tominec vrnil v celico in sta se z obsojencem pomenila glede zad-njih trenutkov. Pater je Nagliču povedal, da je zdaj vse sicer v redu, da naj pa tik pred usmrtni obedi še enkrat kesanje, nakar mu bo še enkrat podeljena odveza. Nato je obsojenec zajtrkoval in približal se je čas strašne zadnje ure. Nagličev brat je prosil pa-tra za potrdilo lepe krščanske smrti, da bi doma izposloval sveto mašo in zvonjenje, kar je seveda dobil. Medtem so prišli še častnikar-ji; brat se je od Nagliča poslovil in odšel na pokopališče. Naglič sam je želel, da bi ga kdo izmed sorodnikov, ki jih ima v Ljubljani, spremil na pokopališče; seveda se mu ni po-vedalo, da to ni mogoče.

Zdajci sta prišla dva paznika naznanit, da je čas oditi na smrtno dvorišče. P. dr. An-geliki Tominec je Nagliča spremljal čez hodnik notri do dvorišča in ga spomnil, naj obedi še zadnji trenutek kesanje, nakar mu je podelil odvezo. Ko je Naglič stopil na pručko pod kolom, mu je p. Angelik podelil odvezo in odšel, ne da bi prisostvoval usmrtni sami.

Na vprašanje, kakšen vtis je imel dr. To-minec o celotni dogodku, je odgovoril, da je bil obsojenec popolnoma vdan v voljo božjo, dasi je bil bled kot zid. Glede vtisa, ki ga je na dr. Tominca napravila eksekucija, katere en del je odhajajoč skozi vrata begoma videl, ni pater ničesar izjavil in se od poročevalca poslovil. Videti je bilo, da mu je bilo sploh mučno ponavljati dogodek, ki ga je očitno hudo pretresel.

Včerajšnja justifikacija me spominja na justifikacijo, ki se je izvršila na javnem pro-storu poleg prisilne delavnice v četrtek, dne 10. februarja 1876 zjutraj med 8. in 9. uro (od takrat na večeraj ni bil v Ljubljani nihče obešen). Navado sem imel kot dijak, da sem kaj posebnega rad zapisal in tako sem pred tedni slučajno našel to notico v svojem tede-njem notosu. Ko se je zvedelo o nameravani justifikaciji, se je ljudstvo silno zanimalo, da vidi to strašno dejanje. Umljivo, da smo bili med temi radovedneži tudi dijaki, ki smo bili v četrtek na učiteljsku prosti. Obešen je imel biti nek ogrski vojak (>Špičak<, kakor jih je ljudstvo nazivalo, menda radi ošpičenih hlač), ki je v Mekinjah pri Kamniku, kjer je bila

takrat mala vojaška posadka, ustrelil svojega korporala in se baje še nekaj drugega pre-grešil. Omenjeno jutro so ljudje hiteli proti prisilni delavnici. Jaz sem prišel tako zgodaj, da sem čakal na zahodnem voglu cukrarne in dobro videl, ko so peljali mimo mene delin-kventa ob močni straži na vozu, kakršne so imeli prej konjeniki. Potem pa sem hitel tudi jaz z drugimi na določeni prostor. Sredi zra-vnanega prostora, kjer so kopali pesek, je stal precej visok steber. Na južni strani je bil nekak oder s stopnicami in zadaj je slonela lestvica. Gledalci smo stali vsi na vzvišenem robu peščene ravnine krog in krog. Ko so spravili vojaka z voza, mu je častnik nekaj bral (menda obsodbo), potem pa so ga peljali po stopnicah na oder, kjer so mu odpeli nekaj obleke, ga potisnili k vislicam, nakar mu je krvnik, stoječ na lestvici, s silno spretnostjo zadrnil vrvice okrog vratu, spodaj pa isto-časno pomočnik sunil oder proč in privijal nekako vreteno (kar mi je bilo šele pozneje jasno, da je pomočnik privezal nogi na vre-teno in tako nategnil telo navzdol). Videl sem dobro, kako mu je krvnik obenem posegel za tilnik. Malo minut pozneje je nek častnik (menda zdravnik) ugotovil smrt. Med justifi-kacijo so vojaki bobnali, da ni bilo slišati nobenega glasu. Truplo vojakovo je viselo do popoldne, kakor so pravili ljudje, ki so ga hodili gledat. — Janko Nep. Jeglič.

O gornji justifikaciji je poročal >Slove-vec< z dne 10. februarja 1876. leta sledeče: >Obešen ima biti danes ob 8 zjutraj J. Varga, prostak v Ljubljani bivajočega polka >Saxen-Meiningen<. Na vislice obešen je po vojaškem sodišču zato, ker je zavratno vstrelil svojega desetnika v Kamniku. V izvršenje smrtno kaz-ni je odločena jama tik posilne delavnice na Poljanah. V torek so brali nesrečniku smrtno obsodbo, potrjeno po vojaški viši sodnji in mu naznanili, naj se pripravi na smrt, če ne bo pomiloščenja od cesarja.<

Slovenec< od 12. februarja 1876 pa poroča še dodatno: >Vojak, ki je bil na vislice obe-sen, je bil v četrtek zjutraj ob pol osmih obešen vpričo vojakov in velike množice ljud-stva. Star je bil šele 21 let in sicer ravno 10. februarja — tisti dan, ko je bil obešen.<

Zadnja civilna usmrtnitev se je izvr-sila v Ljubljani leta 1867. Takrat so obesili v bližini kapelice na Gradu nekega Ipavca, ki je ubil svojo mater.

Zanimivosti.

NE PROČI PRI NAS OSTANI!

Toliko kakor pretekle tedne se pa Italija že dolgo ni smejala. Že več let sem zagovarja >zasebni učenjak< Paneroni nauk, da zemlja ni okrogla, ampak ploščata. Preden je zagal Pan-eroni za svoj novi poklic kot prirodoslovec, je bil navaden čevljar. Sedaj se je pa popolno-ma posvetil >vedu<, in kjerkoli nastopi, povsod ima vse polno smejačega se občinstva. Bla-gajna je pa le zmeraj polna, in nazadnje se smeje zmeraj le on; pa tudi marsikakšen gle-dališki ravnatelj, kojega prostori bi bili sicer prazni. Takega hrušča pa že dolgo ni bilo ka-kor zadnjič v gledališču Paganini v Genovi; sodelovali so različni elementi, občinstvo, Pa-neroni in mnogo dijakov. Ko je prišel Pane-roni v Genovo, so ga sprejeli dijaki na kolo-dvoru in so ga v svečanem sprevodu spremili v gledališče. V dvorani ga je pozdravila zbra-na množica z bučnim krikom: >Dol z Galile-jem! Živijo Paneroni!<

Paneroni nastopi. Pravi, da ga bo pomanj-kljivo zanimanje Italijanov za astronomijo pre-gnalo v tujino. Italija je svoje najboljše sinove zmeraj pregnala, Kolumba na Špansko, Gari-baldija, Mazzinija in Marconija na Angleško. >Ali naj im sledim?< Ogorčeno vpitje in vi-harni protesti. >Ne proč! Pri nas ostani! Ni-kamor te ne pustimo! Tujina se nikdar ne bo postavljala s teboj!< Govornik nadaljuje: >Da-me in gospodje! Zemlja je ploščata, neskončna in se ne giblje. — Gromovito ploskanje. — Si-cer bi mi vsi dol padli. — Divje kričanje in ploskanje. — Zemlja je obdana od morja in zgoraj plavata sonce in mesec v petih velikih krogih. Kako pride sonce od vzhoda do za-hoda? — >V avtomobilu!<, zakriči dijakov gosti zbor. Občinstvo v ložah se vije smeja, v galerije dol se vsiplje ploha krompirja. Z gr-mečim glasom zabučijo Paneroni v nepopisni vrišč: >Prave znanosti tudi krompir ne bo za-dušil!< Nadaljevanje: >Solnce sledi mesecu; ko ga ujame, ga zadrži, in to imenujemo solnčni mrk!< To razodetje vzbudi tako navdušenje, da se zažene vsa dijaška tolpa na oder; >uče-

njaku< izročijo velikansk venec iz zelenjave in stebel, odprejo škaflo in vzamejo ven redov iz papirja precejšnje število. Priprave mu jih na prsi in tudi drugam, tako da je slednjič čez in čez pokrit z njimi. Splošen objem. V neki loži se dvigne nov govornik, jedro njegovih sladkih besed je poziv na vlado, naj neha s svojim do-sedanjim delom in naj skrbi samo za razširje-nje Paneronijevih idej. Paneroni, mož piparja, stoji tam na odru, in dostojanstveno sprejema vse te čestitke. Pride trenutek, ko se njegovi pristaši in nasprotniki sporečejo; tedaj izgine pri stranskih vratih, vtakniviš prej v žep pri blagajni mu izročeni delež vstopnine.

Dijaški vestnik.

Kongregacijski sestanek je danes o-četrt na 21. uro (točno) v kapeli frančiškan-skega samostana, drugo nadstropje. C. A. M.

Naznanila.

Seja načelstva Jug. strokovne zveze bo v sre-do 27. maja ob 18 v prostorih JSZ, Stari trg 2-I. Prosi se točna udeležba. — Načelnik.

Gledališka umetnost.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 27. maja: NARODNI POSLANEC. — Red A. Četrtek, 28. maja: Zaprio. Petek, 29. maja: POHUŠANJE V DOLINI SENT-FLORJANSKI. — Red C. Sobota, 30. maja: LIZISTRATA. — Red D. Nedelja, 31. maja: VDOVA ROŠLINKA. — Izven.

Zaradi smrti v rodbini g. Levarja se je dramski repertoar spremenil, na kar opozarjamo cenjeno občinstvo.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 27. maja: CARMEN. — Red C. Četrtek, 28. maja: Zaprio. (Generalka.) Petek, 29. maja: BRIVEC BAGDADSKI, premi-jera. — Red B.

Dobro išča TRGOVINA

z meš. blagom, na deželi, se odda v najem samostojni gospodini. Potreben kapital za prevzem inventar. 25.000 Din. — Ponudbe pod >Ugod-na prilika< na upravo lista.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Naj-manjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znehmko!

Plačilna NATAKARICA

boljša moč, pridna, poštena in zanesljiva, z dobrimi spričevali, IŠČE stalnega mesta v kaki kavarni ali boljši gostilni. Gre tudi iz-ven Ljubljane. Cenjene po-nudbe na upravo lista pod šifro: >POŠTENA<. 3458

Dekle

ki lahko položi takoj 10.000 Din proti obrestim, dobi stalno službo. — Ponudbe pod: >Dobra služba štev. 20< na upravo lista. 3456

Mesarski POMOČNIK

išče službe, obenem vajen kmetijstva. — Naslov pove uprava lista pod štev. 3451.

SLUŽKINJA

pridna in poštena, dobra ku-harica, išče mesta najraje v kakem župnišču na deželi. Naslov v upravi >Slovenca< pod >POŠTENA< št. 3453.

DR. MED. ELEONORA

Jenko-Groyer-jeva do objave NE ORDINIRA.

Mladenič

absol. kmet. šole in več razr. gimn., z znanjem slov., nem. in srbohrv. jezika, išče primerne službe, najraje na kakem veleposrestvu. Pisma na upravo lista pod šifro: >VESTEN< štev. 3442.

KUHARICA

poštena in pridna, v kuhinji dobro izveščana, želi službe v župnišču. — Ponudbe pod št. 3452 upravi >Slovenca<.

STALEN, POSTRANSKI

ZASLUŽEK!

Iščemo zanesljive in agilne osebe, ki bi zastopale naše podjetje v svojem kraju. — Delo lahko in malenkostno. Ponudbe s točnimi podatki na upravo >Slovenca< pod: >Zanesljiv< štev. 3427.

Likarice

za perilo in obleke, dobro izveščane, se sprejmejo za takoj. — Naslov BELIHAR & VELEPIČ, Spodnja hiša — Kolodvorska ul. 150. 3417

Išče se

pri poljedelstvu izvedeni in tudi sam delajoči, oženjeni USLUZBENEC. Več pove >UPRAVA SLATNA< — p. šmartno pri Litiji. 3384

Izgubil

oziroma PUSTIL se je v vlak 17.55 dne 24. maja od Rače do Zid. mesta usnjati dam-ski JOPIČ. Dekle, ki je bilo potem v jopiču zavito, se prosi, naj ga vrne proti od-škodnini na naslov: Voglar, Studenci pri Mariboru.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga ke-mično snajenje in vsako-vrstno barvanje oblek ANTON BOC, LJUBLJANA Šelenburgova ul. 6/1, Glinca-VIZ 48

Pristni naravni

MALINOVEC z najboljšim sladkorjem vku-han v steklenicah in sodčkih na drobno in veliko nudi lekarna dr. G. PICCOLI Ljubljana

Dvokolesa

Najnižja cena in največja zaloga raznih vrst dvo-koles, pneumatike in de-lov. Prodaja na obroke, ceniki franko. Tribuna F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska 4.

>Zacherlin<

v origin. steklenicah edino sredstvo proti muham, bol-ham, škurkom, stenicam itd., edina pomoč proti molom, se zopet dobi v vseh le-karnah, drogerijah in trgo-vinah. Glavna zaloga za gg. lekarnarje, drogistice in tr-govce: Lekarna LEUSTEK, Ljubljana. 3449

Pisalni stroj

se kupi. — Ponudbe z na-vedbo cene in znamke na >Publicitas<, Ljubljana — Šelenburgova 7/II, pod šifro >Pisalni stroj<. 3465

SOBO

v bližini stolne ali šentja-kobske cerkve išče gospod. Ponudbe na upravo lista pod šifro: >Soba< št. 3473.

Halo!

Kupujem moške STARE OBLEKE in plačam naj-boljšo ceno. — Dopisnica zadostuje, da pridem tudi na dom. — JUREČIČ, Ljub-ljana, Gallusovo nabrež. 31.

Od min. za trg. in obrt konc.

KROJNA ŠOLA ŽIDOVSKA 5 — Ljubljana. Z 2. junijem nov krojni te-čaj za moško krojenje in uniforme. Za dame — ši-vilje in nešivilje — tečaj v splošnem ženskem krojenju po navadnih in najmoder-n. modelih. Učencem, ki ne morejo prisostvovati tečaju, se pošlje pismeni pouk po pošti. Razpošiljanje in izde-lovanje najmodernejših stro-jev. Vpisovanje dnevno! Ob zaključku se dobi spričeva-lo in diploma. 3472

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznika K. T. D. v LJUBLJANI

Kopitarjeva ulica 6/II.

Perilo

damsko, moško, otroško, namizno in posteljno.

Kopalne potrebščine

najceneje in najboljše pri

C. I. Hamann, Ljubljana, Mestni trg 8.

Vsa Ljubljana go-vori

da so >VOIKA-CEVLJI< najmoder-nejši, trepčni in najcenejši! Te prilike ne sme za-muditi! Razpošiljamo tudi po pošti. — >VOIKA<-čevlji, Krekov trg 10, I. nadst.

KDOR POSODI

takoj za eno leto 15.000 D. dobi poleg obresti še celo leto brezplačno hrano. — Ponudbe pod >Dobra hrana 20< na upravo lista. 3457

JAVNA DRAŽBA

KOŠNJE.

V sredo 3. junija t. l. ob 9. uri dopoldne se proda po-tom javne dražbe na licu mesta po partijs letošnja KOŠNJA travnika >Velika Zgonarica< v Črni vasi. Naj-bližji dohod iz postaje Bre-zovica. — Več se izve v pisarni dr. F. Luckmanra, odvetnika v Ljubljani, Gra-dišče 4/II, vsako popoldne.

Zahvala.

Vsem, ki so mojo prelubo mamico v njeni težki bolezni obiskovali in tolažili, ji spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetja, ji zapeli ganljive žalostinke, ter tudi meni v najtežjih urah življenja lajšali neiz-merno bol, kličem iz hvaležnega srca:

BOG PLAČAJ!

Antonija Albrechtova

učiteljica.

Gostilna in mlin

z vsem inventarjem in pose-stvo za pet glav živine, z lepim sadnim vrtom in vsem gospodar. poslopjem, se pro-da po zelo nizki ceni radi selitve. — Pojavnila daje last-nik Jože FIBERNIK, Motnik.

Ponikluje se

dele koles, avtomobilov, otroških vozičkov, zdravni-ške instrumente itd.

>BISTRA<, DOMŽALE

največji galvanizacijski za-vod v S.H.S.

Proda se

po izredno znižanih cenah več orehovih SPALNIC, JEDILNIC in drugo po-hištvo. — Andr. Kregar, stroj. mizarstvo, št. VII nad Ljublj., naspr. kol. Vižmarje.

ZIKA

NAJBOLJŠA

REKLAMA

je najboljša žitna kava! so oglasi v >Slovenca<.

edino uspešno patent. in zakon. zavarov. sredstvo — proti pleši in izpadanju las ter perhutam. Za eno popolno zdravljenje zadostja škatlja po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštnino) razpošilja Zaloga za Ljubljano: Satul d. d. Kozmetički zavod Leda Zagreb, Nikoličeva 1, poštni predal 35.

POZOR! Hotel Sv. Duh ob Boh. jezeru

je OVTVORJEN OZIR. JE OSKRBOVAN CELO LETO. Priznana dobra kuhinja. Točijo se izborna VINA. Po-strežba točna in solidna, cene zmerne. — Za obilen obisk se priporoča FELIKS SELJAK, hotelir!

Cvetličarna ANTON BAJEC

LJUBLJANA — POD TRANČO 2

oskrbi vsak dan sveže CVETJE, ŠOPKE in VENCE, TRAKOVE z napisi itd. točno in po zmernih cenah.

Klavirje in harmonije na obroke in na posodi Bösendorfer, Förster, Steinway etc. — Vsi instrumenti za bleh- in strah-god-bo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno.

Ilona Breznik, Ljubljana, Mestni trg štev. 3 (pri magistratu).

Najsposobnejša trrdka v Jugoslaviji

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd

izdeluje in dobavlja

Ing. F. Schneider, Škofja Loka

Konkurenčne cene.

Prvovrstne reference.

Zahtevajte ponudbe.

Trgovska hiša

na izredno eksponiranem mestu večjega tržišča v Slo-veniji, s kompletno urejeno trgovino, s prostornimi lokali ter skladišči (železninske stroke), SE ODDA za nekaj let V NAJEM. — Samo resne ponudbe je na-sloviti pod: >ZELEZNINA< štev. 3444 na upravo lista.